

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton, két-két íven. — Hírlője közöl minden hirdetőt meg egy négyes szeptorától három ezüst krét.

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Sebestyén-utca 288 sz. alatt, földszint) félévre postán 6, különben 5 c. forinttal, az országban minden, azonkívül csak a cs. kir. főpostahivatalnál Bécsben.

Szerda.

— 32. —

Április 20.

TARTALOM:

Magyar és Erdélyország. — Halálhírek. — Miben Tory? és miben Conservatív? — Fővárosi hírek. Tartandó körgyalás. — Magyar orvosok és természetvizsgálók harmadik közgyűlése. Tudósítások: Fejér-, Arad-, Krassó-, Trencsény-, Turóc-, és Tolna-megyék közgyűléseiről. — Kiegészítő tudósítások. — Videki rövid közlések (1. Pozsonyban: Kliegl osztozóképeréről. — 2. Temesvárról: Nyilvános próbatétel a francia nyelvtanból. — 3. Rozgonyban: Kassa város tanácsa csak magyar nyelven szerkesztett hivatalos jelentéseket fogadjon el. — A jövő megyei tisztújításakor ki is miképp fog szavazhatni?) Erdélyi országgyűlés.

Ausztria. Uj postarend 's levélzárszabás. — Ellennyilatkozat a jeruzsálemi püspökség ügyében.

Franciaország. Az apr. 20-ai pártkamraülés. Dubouché roszálja színpadon a vallási szertartások parodiáztatását 's szigorúbb színházi cenzurát olajt. Követkamrai ülés. Adóvizsgálat.

Nagybritannia. Stanley lord, gyarmatügyi miniszter nyilatkozata nyugotindiai neger felszabadításáról az alsóház ülésében. — Sir Robert gabonadívjára és jövedelemadójára nézve csökken az ellenzés.

Észak-amerikai. Congressus-ülési torzjelent. Vegyes közlések. Legújabb.

Orsz. Sz. kir. városok szavazójoga. — Az Alföldi levelek írójának 's az „Egy olvasó”-nak. (Vége). Hírlő. Hivatalos jelentések. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás.

Magyarország és Erdély.

Jekelfalvai Jekelfalusi János, több megye főbírája Feleden apr. Skán esti 9 órakor ölete 76 évében örök nyugalomra szenderült. Zajtalan elvonultságában 's lelkének hervadatlan ifjúságában, a barátságos 's emberiségnek élt. Aldás és béke lengjenek a feledhetetlen porain!!

Jantho Sándor, Zemplén megye aljegyzője és táblabírája márt. 31-én S.-A.-Ujhelyben sorvadás következtében meghalt.

* Pest, ápril. 20. 1842.

Miben Tory? és miben Conservatív?

Azon terjedelmileg kicsiny, de jelentőségre nézve nagy szigetben, mely földrészünk egyik csücsön, a renddel frigyestett szabadságnak, 's azon nemzeti nagyságnak, mely csak ennek lehet kifolyása, szivemelő példányát mutatja, 's mely, mint talán egyetlen a világtörténetekben, a jövő ivadékokat kétségkívül bámúlásra ragadandja, még mult nyáron 1841ben, whigek foglalták el a miniszeri tisztségeket, egy mind számra, mind értelem-, vagyon-, polgáriállás-, és befolyás, úgy születésre nézve hatalmas párt legkitűnőbb emberei. Ezek, erősek azon magokba felvett elvek hagyományára által, melyeket egy lord Chatam, egy Fox, egy Wilberforce, becsben tartott örökségül hagyának utódiknak, soraikban olly statusfériaknak, mint Grey, Brougham, Holland, Russel, Althorp számlálva, erősek IVdik Vilmosnak, bácsak egyideig tartott, és Viktoriának folytonos pártolása által, támogatva végre a világviszonyok nekik kedvező fordulatától, majdmajd 11 évén keresztül kormányozták Britanniát, és nagyszerűleg 's maradaóan hatottak nemcsak hazájok, de az emberiség érdekeiben. Fentarták viharos körülmények közt a békét, eltörölték a rabszolgaságot, kijavították 's elajlásodásából kiemeltek honuk képviselői rendszerét, és municipális szerkezetét, kiküszöbölték a szegényítörvényekbe (poor laws) időjártaival becsüszott visszaéléseket, ezzel, és sok mással nevezetes könnyítéseket eszközöltek a nép terheiben: — és a mi mindezt felülmúlja, egy százados balkormányzás által elidegenített testvérországot, a zöld Irlandot, megengesztelék 's kibékíték azon statuskapcsolattal, melyben élnie kell. Azon idő alatt, míg whigek voltak a hatalomtartók, az oppositio padjain toryk ülének — egy vidor, és mozgékony párt, valamint hatalomban, ugy más tulajdonokban is mitsem engedő a másiknak, sőt

azt kormányzási képességben alkalmasint fölül is muló, és erős mind multjában, mert a legveszélyesb körülmények között szerencsésen kormányozta hazáját, és egy Pittet magácnak nevezhetett; mind jelenében, mert Wellingtont a száz csatában győztet, és Peelt soraiban láthatta; erős jövőjében is, mert az általa képviselt józanul fentartó (conservatív) elvek szüksége, azon időkben éreztetvén legelevenebben, melyekben legnagyobb az újítások viszketége, a hatalomnak önkézeibe lendülő visszakérlését, bizonyossággal várhatta. A whigek eleinte elég szerencsével kezelték honuk pénzügyi dolgait is, de később a jövedelem-forrásoknak, részint öntöztvényeik, részint az amerikai, és azt követett angol pénzerisisek, és több mostoha évek folytában beállott csökkenésénél, a statuskiadásoknak pedig, főleg a külviszonyok bonyolódása miatt szükségessé vált megszorodásánál fogva, az évenként növekedő statusjövédelmi hiány (deficit) fedezésére egy javaslatot terjesztének az alsóház elé, mely a gabnatörvények módosítását, és a czukron és épületfán fekvő behozatali vámok leszállítását indítványozá. Van ugyan Albionban a nemzeti-gazdának (Staats-oconom) egy iskolája, legkitűnőbbben Mac-Gregor John, és Bowring dr. által képviselve, mely a statusjövédelmeket a közszükségi és élelmi czikkek, úgy a nyers anyagokon fekvő vámok tetemes eszállítása által igen nagyon felrúgtathatóknak véli. Ennek elveit akarták egy részben alkalmazni, a parlamenti többségüket mindinkább elvesztő whigek. A kormányzás gyepöljét megragadni buzgó, és Peel által eddigis csak nehezen fékezett toryk kapván az alkalmon, a whigek által felzúdított magány érdekek rettegéseit annyira tudták önjavokra használni, a vallásos 's a rabszolgaság eltörlését húsz millió font sterlingnyi áldozattal megvásárolt angol néppel annyira tudták elhitetni, hogy az idegen czukron fekvő vám leszállítása, és a belfogyasztás ekinti előmozdítása által, a rabszolga-kezek által készülő czukor nyerne nagyobb vásárt, és így közvetve az istentelen rabszolgaság mozdítatnék elő, miképen az új parlamenti követválasztásoknál a whigek tetemes kisebbségben maradtának, a toryk pedig igen nevezetes többséget nyernének. Összeülvén a parlament a nyughatatlan toryk elleneiket csakhamar elűzték helyeikről, és már most fel vannak cserélve a szerepek, 's a miniszeri padokat toryk, az ellenzésekkel whigek foglalják el. —

Sir Robert Peel, a tory-kormányának nemcsak feje, de az egész párt legkitűnőbb férfija, kihajdan a nyílt lázadás felé sietett Irland lecsöndesítése, 's a polgári háború elkerülése végett, a catholikusok emancipatioját indítványozá, azóta pedig a whigek által javasolt majd minden javításnak ellenszegült, a folyó évi februártól együtt-ülő parlamentben, eddigelé két általánosabb érdekű indítvánnyal lépett föl. Egyik a gabnatörvények módosítását, másik a jövédelmi adót, 's ezzel kapcsolathba tett vám-leszállítást foglalja magában. Martius 11-én történt, midőn a conservatív miniszer, egy 3¹/₂ óraig tartott beszédben, melyet a parlamenti szónoklat mesterművének tartanak, javaslatit az alsóházban fejtegette. És valóban nekünk is, kik csak töredékekben olvassuk e beszédet, igen nagy lelki élvezetet nyújt az, egyszersmind bámullatással 's örömmel dagasztja kebleinket, midőn látjuk a kifejlett status bölcsesség mit képes fel-fogni, akarni és átölelni, és mi minden lehető egy, nagy férfiakkal, mert őket megbecsülni tudja, folyvást dicsérekhető nagy nemzetnél, hol a statusgépezet kerekkei egymásba illenek, 's a mozgató, mozgást-mérséklő, és elhatározó súlyerők összehangzólag, és magok helyén munkálkodnak Gyö-

nyörű látvány valóban, és a fentartó (conservatív) elvek győzelmét fényesen és tisztán ábrázolja, mert hogy illyesmi lehető, hogy a társasági alapok helyeikből mozdítása, az alkotmányos építmény megrendítése nélkül lehető illyesmi, és a statusgépezet kerekkeinek normalis működése mellett, és által, az nem másnak, mint azon statusfériáról statusfériára párt-különbőség nélkül szállott és megöröztölt elveknek gyümölese, mely őket az időszertinti változtatások hosszú során keresztül a dűledező építményeket nem lerontani, hanem megerősítve újra építeni, és mindenek fölött a statusgépezet legbensőbb lényegét, 's a fenálló monarchica-aristokratiai, és democratiaival kellő arányban vegyített-igazgatási formát, sajátosságival, következményivel, és megkívántóságival egyetemben, minden viszonytagságon keresztül eredeti tisztaságukban és ép-ségökben fentartani ösztönzé E conservatio fonala vonul a brit pártok mindegyikének lobogóján keresztül, és minden egyes lap a brit nemzet övkönyveiben ezen elveket, és győzelmeket fogja az utókornak hirdetni. Nines ott kormányzási elvek tekintetében a pártok között azon lényeges különbség, mely másutt mutatkozik, és ez oka, hogy a nemzet a status gyepöljöt bármelyiknek kezében nyugodtan szemlélheti, és ha mint ezt a Pesti Hírlap szerkesztője lapjának 130d. számában tévé Sir Robert Peelhez lehetne ezen kérdést intézni: „miben tory, miben conservatív?” nem csekélyebb joggal lehetett volna lord John Russelt így szólítani meg: miben nem-tory, és miben nem-conservatív? Mert kérjük, midőn a whigek honuk képviselői rendszerét kijavítják, nem a brit alkotmányt — midőn a rabszolgaságot eltörlötték, nem a brit nemzet méltóságát, midőn Irlandot megengesztelték, nem egy 6 millióból álló nemzet hűségét akarták-e conserválni? és midőn Sir Robert Peel, és a toryk a gabonatorvényeket módosítják, nem a brit gyártó népességet, és az ennek jóléte nélkül nem virágozható brit földmívelőt, és így az egészet, és önmagokat is — és midőn jövedelem-adót javaslanak, nem a nemzeti hitelt és böcsületet, nem a régi brit erő, és állhatatosság hírnevét akarják-e conserválni? Párt-különbőség nélkül ezeket akarják-ök kétségkívül, és minden oldalról roppant tetszés (tremendous cheering) üdvözli a tory-miniszer, midőn így szól: „A jövő ivadékok, telteinket eldödeink cselekvéseivel ellentétben fogják megítélni. Harez és béke napjait éltük keresztül, és ma 25 éves meg nem zavart nyugalom után ime bemutatom nektek pénzügyeink állapotját és szorultságait, azon bizodalomban, hogy méltók eldödeitekhez a tornyosuló nehézségekkel szembeállani, és semmi áldozatot nem fogtok tartani nehéznék, hogy az adott szó szentségét fentartsátok. Ha megakarjátok erősíteni azon hiedelmet, hogy még a régi brit erő és állhatatosság honosok bennetek, nem fogjátok egy nagyszerű baj folytonos nagyobbulását össze-tett karokkal szemlélni — — — és meg fogtok emlékezni, hogy erős akarat és állhatatos megmaradás, jó hiszem- és böcsületben azon eszközök, melyek képessé tehetik Britanniát visszaverni az ellenséges megtámadásokat, és elterjedt birodalmát megtartani.” Így szólunk, és így értetnek ott meg a statusfériak — de csak azért szólhatnak így sikerrel, mert a nemzeti nagyságot eszközölt elveket fen tudták mind önmagokban tartani, mint pedig az egész nemzetbe, és minden szerkezetibe lassankint átszivárogtatni, mert a status gépezet legbensőbb lényegét érintetlen hagyták, 's a kerekkei sajátlagi működését nem zavarták meg; — mert a szükséges új utáni vágyakodást a fenálló régi utáni pietas mérsékelte, és valóban

csak gyermekjáték volna a statusbölcsesség, ha e százados tűzpróbát kiállott elvek alkalmazásán nem termené meg a várt gyümölcsöket, és a britt nemzeti nagyság, és jótét várfalaiba réseket lödözne inkább, hogy sem azokat tartósan szilárdítaná.

De talán nem is ezt akarja a 30dik számú vezércikk kétségbe vonni, hanem inkább az eszmetársulat láncolatait követve, midőn S. Robert Peel, és angol aristocrazia cselekvéseit méltányolva, hozzánk magyarokhoz, a magyar aristocraziahoz, a magyar conservatívekhez, intézé szavait: „Nézzetek Peetre — ezt akarja, gondoljuk, mondani — lássátok, mint áldozza fel az angol birtok-aristocrazia önérdékeit a nemzeti érdeknek, mint lövik magok a kéréshetlen toryk érdekek várfalaiba a legelső rést, mely fölött a várfal előbb, vagy utóbb rákásra omland. — Nem gyönyörű látvány, nem követésre méltó példa ez? Miben tory, miben conservatív tehát azon párt, mely a nemzetérdek zászlóját a végett ragadja ki a testvértábor kezeiből, hogy azt önmaga vigye előre? Ezek nem azon conservatívek, kik minden fenállót rideg mozdulatlanlanságban akarnak fentartani, miszerint az ilyeneknek nálunk magyaroknál visszaéléseket, előítéleteket, szegénységet, 's a nyomoroknak egész seregét kellene conserválniok. Nem, az ilyen aristocrazia nem vagyunk barátai — de mélyen tiszteljük az olyat, mely enged a kor kívánatának, mely áldozatban, teltben, honszerlemben nemzetének elsőrendű tagja, de ura nem. A magyar aristocrazia a multakat nem szégyenelheti, de most a politikai láthatáron borús fellegek tünedeznek föl, melyek az ő diszjövendőjének leghőbb barátit aggodalomra kényszeríthetik. Senki sem elég botorúl, és nevelésesen kába, hogy a magyar aristocriát ijesztgetésekkel akarná rosra vagy jóra rábírní, és azért a háziadóbani részesülés ellen a felsőbb és alsóbb-rendű aristocrazia között forrongó idegenkedést eloszlatni megkísértendjük, és le fogunk szállni a nemzeti politika magas nézőpontjáról édesmindnyájunk erszény-félmének alacsony szűk körébe, és ha nem fogtok tudni igazságosak lenni, akkor meg fogunk kérdezni, és felszólítani, feleljetek: miben vagytok hát conservatívek? nem visszaéléseket, nem szegénységet, nem a nyomorok egész seregét akarjátok-e conseálni? — Ezt akarta, gondoljuk, a magyar conservatíveknek mondani a vezércikkhez. És hála neki, hogy ezeket akkor mondá, mikor még ilyeneket joggal kérdezni a magyar conservatívektől nem lehetett, és hála, hogy valószínűleg illyek soha sem fognak joggal a magyar conservatívektől kérdezethetni!

Nem magyaríthatatik szerénytelenségnek, ha azt vagyunk bátrak állítani, hogy mi Sir Robert Peel politikai véleményeihez közelebb állunk, mert magunk is conservatívek, az ő jellemét nem kevésbé tudjuk méltányolni, mint a P. Hirlap szerkesztője. De ha ránk szíveskedett volna bízni, hogy szóljunk a magyar conservatívekhez, és figyelmeztessük őket azon nagy példára, mely Sir Robert Peelben előtök áll, azt mi örömezt ugyan, de kisékülönözöen, 's hihetőleg a követező modorban cselekeszszük vala:

Hazámiai! Nézzetek Albionra. Az angol tory-aristocrazia, és mostani képviselője Sir Robert Peel, 1828ban a minden politikai jogból, 's a polgáriaknak nagy részéből kizárt hat millió catholikust, polgári háborútól félelmökben, emancipálták. Az angol whig-aristocrazia 1834ben a rab-szolgaságot, a tory-aristocrazia ellenzésének dacára, a gyarmatokban dúlongott, és csak nehezen csilapított lázadások után, eltörlötte. A whigek vezére lord Grey 1833ban, Sir Robert Peel, és pártja ellen vitték keresztül a parlamenti reformot, melyhez a felsőházi toryk hallgató megegyezéseket már csak akkor adták meg, midőn látták, hogy további ellenszögölés néplázadást szülhetne. A helyhatósági szerkezetek javítását mindvégig ellenzé Sir Robert Peel, és pártja — a közönség tömérédek kényelmével járó postai reformot, nemkülönben — a whigek által indítványozott gabnatörvényi módosítás, és vámleszállítások ugyan e sorsban osztottak. Ellenben, midőn 1835ben néhány hónapra Sir Robert Peel a miniszteri székbe ült, első kijelentése, melyet tamworthi választóihoz

intézte, abban állt, hogy a reformbillt, mint bevégezt tényt (fait accompli) tekinti, elfogadja, és annak szellemében fog kormányozni — 1842ben pedig, midőn ismét azon polezra jutott, melyen olly igen maga helyén van, első indítvány, melylyel a parlament elibe lépett, a gabnatörvények módosítása, második a jövedelmi adó javaslása volt; — bizonyosságul, hogy a conservatív szellem képes a tényekhez, 's az idő szükségéhez simulni, — bizonyosságul, hogy osztály-érdekeket csak addig 's annyiban véd, meddig azok elveket képviselnek, 's a mennyibe nemzeti érdekek kiegyensúlyozást képeznek. — És most magyar Birtok-aristocrazia, te állj elő, és számolj! Lázadásra, ellenszögölésre volt-e szükség, hogy nagyszámú polgártársaid igazságos vallásbeli panaszait méltányoljad, és orvoslásukra mindent elkövess? Lázadásra volt-e szükség, hogy a nép legszámosb osztályát anyagi és erkölcsileg emelni igyekezzél, hogy vállairól leemelj terheket, 's a magadéira tedd? mikor volt nálad szükség kívülről jövő erőszakra, hogy megfelelő feladásodnak? És midőn a multak így állnak, hol azon borús fellegek, melyek a jövőre láthatáron föltűnni mondatnak? vagy talán azért borús a jövőre, mert — ti conservatívek, nem akarjátok magatokat jogszerű befolyástokból hazátok ügyeire kizárni? De hisz ebben igazatok van. Vagy talán azért borús, mert magatokat kényre 's kegyelemre (auf Gnade, und Ungnade) ellenitéknek átadni vonakodtok? De hisz ebben igazatok van Vagy talán azért, mert nem tűritek a zsarnokságot, még akkor sem, ha magát szabadelműségnek hirdeti? De hiszen ez helyes. Vagy talán azért, mert azon jogot követelitek magatoknak, hogy a mit mások korkívánatnak kiáltanak ki, azt nektek is lehessen megvizsgálnotok, és teljes szabadsággal hozzá szólnotok? De hisz ez csupa igazság. Vagy talán azért, mert azon pártnak, mely midőn a végrehajtó és törvényhozó hatalmat erősen korlátozni törekszik, és minduntalan önkény ellen kiáll, ritka következetlenséggel a megyei hatalmat, melyben leggyengébbek az önkény elleni kezességek, minél korlátlanabbá tenni kívánja, magatokat ellenszögöltek? De hisz ez merő józanság. Vagy azért talán, mert azon pártot, mely alkotmányos kormányzást lehetleníteni igyekszik, hányakodásiban gátolni igyekeztok? De hisz ez kötelezettség. Vagy azért borús talán, mert a rohanó párt egész osztályokat elidegenítve ügyetlenkedései és paczkázásai által némely haladási kérdésektől, már most a jó ügynek diadalmához, melylyel az elmék megbarátkozni olly szépen indultak, kisebb a reménység? De hisz ez csak következtetése a megelőző okoknak. Vagy talán azért borús a jövőre, mert ti conservatívek nem bítok már el, hanem ki a sikra, és a rohanóknak utját állni bátorítok? De hisz ez az, mi a jövőre borúsit deríti. És illyen tehát a ti rideg mozdulatlanlanságotok, mely elleniték felhozatik? Esengve kérlek, conserváljátok azt mindenek fölött — conserváljátok rideg mozdulatlanlanságukban a nemzeteket fentartó elveket, és ha nem fogtok is azon nagyszerű színpadon mozogni, melyen Sir Robert Peel 's pártja mozognak, ha rátok nem fog is bámulni a civilsált nemzetek öszvesége, ha nemzeti elismerés helyett nemzeti hálátlanság követné is lépésitéket — eljáratok évkölességtökben, és ne kétkedjetelek, lesz hazátok évkönyveiben egy lap, mely emlékezteteket fentartandja!

Igy szólunk volna mi a magyar conservatívekhez, ha a P. Hirlap szerkesztője bennünket meg nem előz vala, és meglehet nem kisebb sikerrel, mint milyet az ő szavainak ez esetben szívünk-ből ohajtunk.

És mindezek után szabad legyen befejezésül a Pesti Hirlap szerkesztőjéhez fordulni és kérdezni: érti e már most: miben tory, és miben conservatív?

Fővárosi hírek.

Pest, apr. 19 Ma viradat után megdördültek a budai várfokon és pesti dunaparton az ágyuk hirdette a nap leendő ünnepélyét. Felsőleges királyunk Vik Ferdinand születésnapja megünnepelése a két testvér városban minden hatósági 's tisztviselői személyzet talpon volt, isteni szolgálat alkalmával a legbensőbb kebel ajtatosságát az egeknek feláldozandó kegyes Fe-

jedelmiünk életéért. A két városban állomásozó katonaság 's a polgári zászlóaljok tisztelkedőleg gyűlven össze kirendelt helyekre, díszmoneteik, zene és lövések által emelék az ünnepély nagyszerűségét. — A nemzeti színházban f. hó 15én ismét egy új darabot láttunk Fánecs jutalomjátékául: Don Alvaro; spanyolból fordította Földváry Ferenc. Azt hittük, valami nagyszerű szomorújátékot láttunk, 's lett belőle valami, minck nevet is alig találunk. Logica kevés, bonyolódás csekély, drámaiság alig valami, mélység semmi; néhány patogó hatásra számított jelenet, — deus ex machina akármennyi, öles mint csirkemészárlás; hosszúhűgés, párbaj, álgudurogás, a csatát láteső, vön néző tisztek; egy barlang, égi haboru, és zárdai karének; egy veletlenül elsülő és gyilkoló pisztoly, egy történetből megfáltat arckép, egy veletlenül feesező kóbor diák, 's egy hős, igazi vasgyuró, ki még négy évig viselt barát-csuhaban is győzedelmes vívó — ime az elemek, melyekből e mű össze van szerkesztve. — Tegnap mint Felsőleges urunk születésnapja előestéjén a nézőhely kivilágításával adatott: A Fehérek. A külső világitás csakugyan több világot árasztott a nézőkre, a szokott homályosan pislogó, 's minden pislogásával áresőkentés melletti bérbeadatását eláruló szeszvilágnál, — de csak arra szolgált, hogy jobban meglássuk a színpadon forgolódo egy két szerepvívó angolnak bajuszát, mi nézetünk szerint nem épen leghivebb utánzása a valóságnak.

A KÖR (irodalom és művészet barátinak egyesülete) vasárnap april. 21iken új szállásán (Havani utca Heinrich-ház) délelőtt 10 órakor közgyűlést tartand. — Költ Pesten april. 18. 1842. Páy András m. k. kör-elnök, Lauka Gusztáv jegyző.

A magyar orvosok és természetvizsgálók harmadik közgyűlése.

(Besztercezen és Szliacsón.)

Szerencsém van ezennel magyar és erdélyhoi ügyfeleinket, természet és természetudomány barátit 's mivelőit a jövő gyűlés előkészítő folyamról azon hivatalos tudósításokhoz képest, melyek legközelebb onnét hozzám érkeztok, értesíteni. Kitétszik ezekből, hogy ama példás lelkesedés, melylyel Beszterce városa e tudományos gyűlekezetet ténylegesen pártolá, növekedő lánggal élte az azon bizottságot, mely tisztelet aelnökünk fölszólására számos megyei, k. kamarai és városi tagokból összeállott, 's a szükséges intézkedésekről gondoskodott. Minden vendég a n. várostól szállással 's némi egyéb kényelmekkel fog ellátatni. A n. megye termeiben fognak tartatni üléseink 's ki állítatni ezen érdekűs vidék minden természeti 's műtárgyai, p. o. minden ottani fának példánya zöld, pallérozott 's szenesedett állapotban, a sok ásványvíz 'stb. *) — Szliacsón, hol a 7ket aug. közösen fogjuk tölteni, szinte nem hibázdand kényelem 's hihető, hogy ezen rendkívüli fűrdő — melylyek üdvös hatása gyengékedésre, számtalan lob nélküli huzamos betegségre vagy betegség utáni föllábadásra minden hazai fűrdőt fölláhalad — már magában képes leend a magyar orvost oda csödtíteni, ugy szinte remélhetjük, hogy külföldi vendégek is diszesítendik e gyűlekezettünket. Szükségtelennek véljük, itt, hol már tavall több ízben a vidék minősége leiratott, ez alkalommal róla többet mondani, utasítván olyakat, kik még nem eléggé értesítve volnának, az Allgem. Zeitung 7ik aprilii számában megjelent cikkére, mely részletes hí rajzot ad. — Egyesület nem vagyunk, mert egyesület rendes és lekötelezett tagok nélkül nem létezik, pedig illy hibás fogalomnak már némi hibás eredménye volt! hisz történhetnék, hogy a jövő gyűlekezett mind új tagokból állana; — de ments Isten ettől! sőt erősen hiszszük azt, hogy a régiek nem fognak hijányzani, 's ezekhez nagy számmal ujak, kik azt érzik, mit mondani szükségtelen, e tudományos, közmunkálkodásra és közlésre fognak hozzá járulni! ambár pedig annyian, a mennyien jönnek, a derék beszterceiek között jó helyet fognak találni, még is az intézkedéseket könnyebbitendjük az által, ha magunkat a fűnnevezett leendő elnök urhoz irányzott levéllel bejelentjük. Ugy szinte ezen gyűlekezettilett tárgyak, aelnök urhoz előlegesen elküldhetők. Értekezések, mint a multkor, a magyar nyelvben nem

*) Itt tehát egy tudományos ügy előmozdítására, három lelkes hatóság kezét fogott!

elégge jártasok tarthatók. — hivatalosan fog

april. hó 1Ská alispán ur elnök. K. K. 's RRk t. atyafiságos eg. do tárgyak fon. se után, e na. pertár iránt ho. re a megyei ne. velekben küllö. mával meghiv. elnöki előadás. Ödön ur pártol. lamon Lajos. hogy miután le. dítványa első r. ságok tárgyaba. iratni kívánt, határozat meg. sik részére a. gyűlési utasít. vallásnak vall. sitandó törvény. — észre sem

ohajtaná e hián. Ez indítvány j. ki. Mert midőn. emberi jogokra. szellemére, iga. kívini képes h. ségre, tanácsk. pán önmagától. ellenben még s. vánták előlege. detű levelben r. egyszer meghit. ni nem szabad; tesen a megye. csupán a békés. ni ez elnyomas. digelá a legaty. megyében mind. —szónak átala. razatot is elfog. birtokban kívá. Könyven képz. közös folyamáb. De miután a bu. nem tekintették. gennek: megto. lenségét sajnos. szerint csak eb. boldogítók ez a. tak, ki a vagy. a szegényeknek. ban köztisztele. donitási célzás. nek is az, úgy szinte az ir. zül is többen a. donításra nem. a többség határ. lyok vétettek tá. közgyűlésünk.

Aradba. de közgyűlését. nap is Arad me. a felvilágosodott. kortes nélkül eg. kozva emlité a m. nevezetesen Ho. Remekházi Káro. jokon a ns. meg. tőnek; oldás lé. kisgyűlések jegy. a nevezetes vi. elé. — Felolvast. az ujonan érkeze. igen heves viták. büntetést, mely. nem látja, mert s. mint privátember

elégé jártasok által német vagy latin nyelven is tarthatók. — Juniusban még egy rendes megbívatás hivatalosan fog történni. Pest 1842ki apr. 17kén
Dr. Schoepf
mint a jövő gyűlés titoknokai.

Fejérből. Székesfejérvár.

april. hó 18kán 1842 — T. Sárközy Kázmér első alispán ur elnökle alatt nagyszámmal egybegyűlt KK. 's RRRk tisztelt elnök úr általi idézése, és atyafiságos egyetértés, kimelés, 's az előfordulandó tárgyak fontosságához illő mérsékletre felkérés után, e napi tanácskozás előleges tárgyaül a pertár iránt hozandó szabályok megalapítása, melyre a megyei nemesség eleve közrebozsátott körlevelekben különösen ezen évnegyedes gyűlés alkalmával meghívatott, emeltetvén elnökileg ki; az elnöki előadást valamint egy részről gróf Zichy Ödön ur pártolása, ugy más részről nyomban Salamon Lajos urnak azon előterjesztése követte: hogy miután legközelebb múlt közgyűlésen tett indítványa első részének, miszerint a vegyes házasságok tárgyában keletkezett pápai breve ellen feliratni kívánt, az akkoron következett megyei határozat megfelelné ugyan, de ellenben másik részére nézve, hogy egyszersmind országgyűlési utasításul jegyeztetnek fel, minden vallásnak vallási 's polgári egyenlőségüket biztosítandó törvényhozatala, a szócskának „polgári“ — észre sem vett kihagyásával meg nem felelné; ohajtáná e hiányt ez alkalommal kiegészíteni. — Ez indítvány folytában hosszas vitakozás fejlődött ki. Mert midőn az indítvány mellett számos tag emberi jogokra, keresztényi szeretetre, haladás szellemére, igazságtalan nyomatásra, egyenlőséget kívíni képes háromzer megyei protestans nemességre, tanácskozásai tárgyainak választásában csupán önmagától függő Gyűlés jogára hivatkoztak: ellenben még számosak a pertári szabályokat kívánták előlegeztetni, mivel e tárgya a gyűlést hirdető levélben névszerint kitűzve volt; mivel a már egyszer meghitelesített jegyzőkönyvön változást tenni nem szabad; mivel a múlt gyűlési határozat tökéletesen a megye határozó értelmében történt; mivel csupán a békés keblek felzaklatására látszik vezetni ez elnyomásról panaszkodó indítvány, holott eddigelő a legatyafiságosb viszonzóság uralkodott e megyében minden vallásnak közt; — mivel a „polgári“ — szónak általánossága különbéle, 's azon magyarázatot is elfogadhatja, mintha a catholika egyház birtokában kívánnának osztozni az indítványozó urak. Könnyen képezhetni, hogy az élenkbb tanácskozás folyamában erősb kifejezések is történtek. De miután a bunkós modort némely liberalis uraink nem tekintették parlamentararis feyverházaiktól idegennek; megtörténik, hogy a visszatörles kellettenséget sajnosan érezní kénytelenek. Véleményünk szerint csak ebből származott, hogy bizonyos népboldogítók ez alkalommal Cartouchehoz hasonlítottak, ki a vagyonosokat csak azért rablá ki, hogy a szegényeknek ossza-e-la rablotta. Miután azonban köztiszteletben álló t. elnök ur birtok eltulajdonítási czélzásnak, bár minő ürügy alatt történnék is az, kárhoztatását kijelentette volna, úgy szinte az indítvány mellett nyilatkozó urak közül is többen a polgári egyenlőséget birtok-eltulajdonításra nem magyarázhatónak vallották, végre a többség határozata szerint a pénztár feletti szabályok vétettek tárgyalás alá. 'S ezzel múlt első napi közgyűlésünk. VII.

Aradból. Megyénk martzius 30kán kezdé közgyűlését. Mint minden k. gyűlésen, úgy ezen nap is Arad megyének Rendei szokott, 's egyedül a felvilágosodottgyedekből álló szép számban minden kortes nélkül egybegyűlvén, elnök alispánúr sajnálkozva említé a múlt közgyűlés óta elhunyt 3 bíránk, nevezetesen Hoffbauer Ferencz, Glacz János, és Remekházi Károly vesztését, kik polgári pályájokon a ns. megyének tetteleg igen sok szolgálatot tőnek; öldás legyen hamvaikon — Ezek után a kisgyűlések jegyzőkönyvei hitelesítették, 's imígy a nevezetesb vitára alkalmat szolgálók soroltatnak elé. — Felolvastott a nmgu m. k. H. tanácsnak az ujonan érkezett bankjegyekről szóló intézvénye; igen heves viták keletkeztek; jelesül B. F. bíró azon büntetési, mely a bankjegyeken hirdetteték, helyén nem látja, mert status papiros nem lévén, egyenesen mint privátember tulajdonát tekintí, 's azértis jegyző-

könyvileg ellene ovást tészen — ennek volt számos pártolója. F. G. táblabíró ezen újbankjegyek által a financiaiban sem kevesebb biztosítást, sem pedig tetleges változást nem lát, azért is oly messzetérő kifogásoknak helyét sem látja, emellogyást azoknak környékeltetésökre szavaz; — ezt követé J. G. — m. alisp., ki az előbbivel egyetértőleg, ott látja az országos sérelmet, hogy az országgyűlés világos tudta nélkül e bankjegyek létesítettek, azért is országgyűlési sérelemnek jegyeztetni 's a választmányak kiadatni kívánja — A. J. kir. kam. ohajtáná, hogy valamint más országokban, jelesül Olaszországban, csupán arany 's ezüst pénz divatozik, úgy e hazábanis létesítetnek 's magyar nemzetibank alakítatnak: ezt ő az országgyűlésen pártolami kéri; több szónoklat után határozottá lón: a bankjegyeknek környékeltetése, és annak létesítésében találtató nehézségek az országgyűlési előkészületekkel foglalkozó választmányak adassanak ki. — Martz. 31én folytatása a jegyzk. hitelesítésnek. Itt azon pont, mely V. P. sz. bíró ellen küldöttiséget nevezé, vizsgálatételül, heves kitérésre adott alkalmat (az eset közölletik az alhírek megelőzésére); mert egy rész hivatalos kihágást, másrészt pedig csak egyes nemesember tetteit látta a feladásban. A panasz ez: V. P. sz. bíró Cs. nevű pozsonymegyei fiatal nemes legényt udvari ispánjának fogadván, ugyanez több hónapig vitte szolgálatát, gyermektanítói szerep is ruházatvan rája — mint maga a vádló esedező levelében elismeri, egy barátjának 2 iteze bort kívánván a pinczéből felhozni, midőn ezt tenni, házi asszonya által meglepeték; ezt megtudván V. P. sz. b. mint hitelen eselédét (mint állítja) tulajdon kezével megpofozta, fizetését letartóztatván, másutt nyert többrendbeli szolgálati leveleire e vétkes tettet rá írván, megyei legények által a szomszéd helységig 1/2 órányira kísértette Ezen panaszos levélre kisgyűlésünk küldöttiséget nevezé vizsgálatendésül; ez nem működheték, mert az egyik küldöttiségi tag elhalt, most e helyett mást kívántak ki nevezeteni; sőt F. K. bíró a rögtöni vizsgálat-megtetelre ajánkozott is, de szava elhangzott. — Ha valaha, itt bizonyosan észrevehető volt a határtalan személyeskedési szenvedély; sok volt a szónok — de V. A. bíró az igazság kölesönös elvein indulva igen bölcsen fejtegette a tényt — J. G. m. alisp. férfias lélekkel megmutatta, hogy a kisgyűlés tulment az esedezőnek kívánságán, mert ez csak útlevelet kér, mivel azon elferdített senki be nem fogadja, fentartván magának törvényes jogait V. P. ellen; elismerte maga, hogy a pinczében engedelem nélkül lement 's italt hozott ('s így lopott) sőt V. P. abban, hogy leveleire ráirta tettet, sem lát semmi kiesapongást, mert ha a vétkes elkövető a nem érdemlettjő levéllel más-hoz mehet lopni 's szolgálni, soha a rossz tettek korlátozva nem lesznek. A 3 órai vitának véget vetett a többség azon határozattal: hogy adassék ki 15 napi határ idő alatti nyilatkozásra V. P. urnak — nem lévén a feladásban tisztí kihágás, küldöttiségek helye nincs; e vitákat önmaga hallá a vádlott. — Ezt nyomban követte a jegyzőkönyv azon pontja, melyben a kisgyűlés megyénk főispánja által tiszteletbeli czímmel felruházott egy némely érdemes, és jeles ifjainknak, a czímmel-élet, vagy is aláírást ilalmazza, hár ha ezen egyének egyenesen a KK. kérése 's nyilvános ajánlására ő Excellentiája által a közgyűlésben tett nyilvánítás szerint egyedül a rendőrségi könnyebb eljárásokért a honi pénztár költségeinek kimelésé végett nevezettek ki; — de ő excellentiája elutazván az építészék j. könyve csak novemberben hitelesítették; az alatt híhető a konczonkapás, vagy valamelyik elleni személyeskedésből hitelesítéskor minden bíráskodástól eltiltattak, csupán czímmeli élhetősök hagyatván meg; — e kisgyűlés ezis korlátozni akarván — mai napi hitelesítésnek szót 3 órai vita után (ennek némi kis macakosság volt oka) azzal lón vége, hogy e tiszteletbeli tisztviselők czímjüket minden hivatalos aláírásokban használhatják, értetvén, hogy a rendes tisztség előregyeztessék; a rendes hivatalban nem lévők pedig ezentul mind perbeli előkészületi munkát tehetnek, de nem bíráskodhatnak — nem lévén választott bírák — Felolvastott a nmgu m. k. H. tanács parancsa, melyben Andrányi Zsigmond gyógyszerterá Hidegh Sándor vádjára beza-

ratni rendeltetik. — E gyógyszerterá a megyei nagy kórházé, de Hidegh Sándornak vádjá is alaptalan, miután a megye és városi két hatóság megegyezése forog kérdésben — mert a kórház megyei ugyan, de a város betegei is mind itt ápolatnak, és csupán az, ki e jótékony intézetet nem ismeri, kívánhat egy-oldalu feladásra ő Felső-géhez felírást tétetni; a nmgu H. tanácsához Hidegh Sándor vádjának alaptalansága fel fog jelenteni; sz. k. Arad városának pedig megíratik — hogy mind addig, míg Felső-ges urunktól e tárgyban k. válasz, vagy a nmgu m. k. H. tanácstól új rendelmény nem érkezendik, benezárassék. —

Hárassóból. Lugos, april 7én 1842

Múlt évi dec. 6án tartott közgyűlésünkről irt közleményemben írák, hogy törvényszéki bíráink választása a mai napra tüzetett ki. Ezen egy tárgy is képes vala jelen közgyűlésünket a legérdekesbek egyikévé tenni; de ezen kívül köztudomásu vala, hogy más fontos kérdések is jövendnek szönyegre, és azért szép számmal sereglett össze a nemesség. Szeretett első alispánunk a Rendeknek az előfordulandó nevezetesb tárgyakat elsorolta, egyszersmind a tszéki bíró választásra, mint a teendők elsőjére figyelmeztetett; — nehézségek kezdettek mutatkozni, 's már javaslatba hozott, hogy az előbbi végzés ellenére a megválasztandóknak napidíj rendeltessék, azonban a többség ezt el nem fogadván, a választás azzal, hogy a nemjárásbeli tisztviselők u. m. jegyzők, tisztiügyeszek, pénztárnokok, számvévő, levéltárnok, ha bírák, szinte választhatók, elrendeltetett; es a szavazatszedésre másod alispánunk elnökle alatt három tagu választmány nevezetett. Ez megtörténvén, felolvastott a nmgu Hlyttó tanács körlevele, mely a hírlapokban „statutarius“ melléknévvel ruházott fel; a megye ő kir. Felső-gének a jelenre, és jövőre kiterjesztett atyai gondoskodásáért alázatos felírásban fűi köszönetet mond; de egyszersmind kijelenti, hogy statutumai alkotásában, és egyéb intézkedésében a törvény korlátit soha túl nem lépte, azokat ezentul is szorosan megtartandja, 's így magát érdeklettnék nem tartja, egyébirant törvényes jogaihoz szorosan ragaszkodik. — Következett ezután a Gollner nevet viselő magyar ezred ezredese által megsértett nemzetiség érdekében kelt zalai levél tárgyalása, 's valódi örömemre szolgál e lap tiszteletközönségének azt jelenthetni, hogy a lelkes felszólítók Hrassó fiaiban lelkes követőkre találtak; igazolja ezt a jegyzőkönyvből kiirt ezen végzés; nincs, és nem is lehet egy nemzetnek nagyobb kincse, mint nemzetisége; — bájosló vidor gyermek ez, melyet ugyanazon nemzet minden tagja drága sajátjaképen az érzelmek legédesbeitől áthatva férfias karokkal szorit fen dobogó kebléhez, mely nemzetiségében büszke, tettekhe hevül; és illesse bárki durván a szende, a kedves gyermeket, óriássá emelkedik az, hatalmasan ráz fel minden keblet, és nincs férfi, ki megtámadott, kigúnyolt, vagy szentségtelen ken zekkel méltatlanul illetett nemzetisége védelmében kész ne lenne áldozatul hozni életét is; hol ez más-kép van, hol a férfikarok akkor, midőn a megsértett nemzetiség védelemre híjja fel azokat, előbb semmint az utolsó csepp vér elfolyt; előbb semmint az eleterő végszíkrajá elenyészett, már ellankadva, gyáván hullnak alá, ott csak nép lehet, de nemzet nincs. — Illy érzelmektől áthatva mélyen tisztelik e megye RR. ns. Zala megye lelkes felírásában kifejtett okokat, méltányolják erőteljes fellépésüket, és ő felségehez hasonló szellemben job bagyi alázattal felírnak. — Végre fővétellett szomsz d Temes megyének az ismert katonai kihágás tekintetében irt levele, és hozott végzésünk az, hogy országgyűlésre küldendő követünk a katonai kihágások érdemében közelebb múlt közgyűlésen kidolgozott törvényzikk szentesítését sürgetve szorgalmazzák; — a levél többi pontjaira nézve tudomásul vétetvén. — April 8án megnyitvatván az ülés, Jakabffy Kristóf közszeretettü másod alispánunk, mint a tegnapi kievezett szavazatszedő választmány elnöke, a szavazás eredményéről teve jelentést, e szerint a polg. törvényszékre szótöbbséggel Makay Sándor főjegyző, Moys Antal főügyész, Orbok Erneszt főpénztárnok, Fogarasi György levéltárnok, Jakabffy Imre tb. Czompó Mihály adószedő, Melcer János számvévő; — a bünt. törvényszékre: Papházy György, Szerényi Ferencz főjegyző, Joannovics András házi pénztárnok, Pat-

rubán János tb., Balogh Ferencz biztos, Fischer József tb., Leitner Dávid tb., közbirakul választattak el; a két utolsó mindenütt helyettesnek tekintetvén; — 's így ismét azokban központosult a közbizodalom, kik a legutóbbi tisztválasztáskor abban részesültek; ugyan is azon tisztviselők, kik az, előbbi napon választhatóknak nyilvánítottak, mindnyájan megválasztattak; — új, és pedig nem csekély teher ez rájuk nézve; igen de ők a tanúsított bizodalomra büszkék, örömmel vállalják el azt, 's erősen hiszem, mert lelkiüetök kezességük miszerint bírói kötelességeket pontosan teljesítendik a nélkül, hogy egyéb hivatalos eljárásokat elhanyagolják. — Olvastatott ezután házi pénztárunk költségeinek miként lehetősévesbitése, és a bünt. törvényszéki nyilvánosság életbe léptetése iránti vélemény-adással megbízott választmány terjedelmes tudósítása, mellynek nyomán a megyei cselédek száma leszállított, a cifra zsinor eltöröltetett, egyformaság tekintetéből a sujtásoszás, habár a tisztviselő, vagy maga a cseléd azt saját költségén tétetni kívánna is, megtiltatott; a községekét különösen terhelő vontatók majd minden állomáson megkevesbítették; de a tisztí fuvarozások korlátozása érdemiben adott javaslat, mint gyakorlatilag alig alkalmazható, elmentetett, és csak a tisztí kar testületi-becsület-érzése hivatott fel; ebben helyezte a megyei közönség bizodalomát, ebben hiszi feltalálni azon bizosságot, mellyet bár milly szigorún korlátozó rendszabályok sem képesek nyújtani; — és a Rendek jól számoltak; kezességük ezért a tisztí kar jelleme és lelkiüete. — Mi a bünt. törvényszéki eljárás nyilvánosságát illeti, erre nézve az volt a választmány véleménye, hogy az a mostani rendszerhez nem alkalmazható; és e véleményben osztozott a megye közönsége is, reményét fejezvé ki egyébiránt, hogy a bünt. rendszer kidolgozásával foglalkozó országos választmány a nyilvánosságot, mint közönségesen elismert jót figyelem nélkül nem hagyandja; — különben a bünt. törvényszéki nyilvánosság szorgalmazása a közelebbi országgyűlésre küldendő követeinknek utasításul fog adatni. — A 12 pont érdemében irt szathmári levél az utasítás készítő választmányának adatott ki. (Folytattatik)

Trencsényből. Trencsény april. 9-én 1842. Az indítványozás viszketege hozzánk is elhatott; hanem azoknak, kiket leginkább meglepett, mint hogy többnyire fiatalok, mind a mellett is azonban olly dicséretes szerénységűek, hogy ön-erejükben nem igen bizakodnak, vezérre lón szükségök. De ki legyen a vezér? Mack-é vagy Napoleon? Aristoteles-e vagy Bacon?... A választás nem lón nehéz, mert nálunk sem sok Mack, sem sok Napoleon a politikai téren nincsen. Egy tisztelt veterán — 's neki vezérré kelle lennie. Dicitum, factum! e folyó hó 4-ken megjelent egy sereg fiatalok, számra több husznál Drietomán, K. P. úr szónoklata mellett Borsiczkyval, ezt kérendő, hogy a vezérseget vállalja el, mert „ők magokat az aggok curatelája alól ki akarnák szabadítani!“*)

*) Politikai pártok alakultak 's alakulandnak; ellenök semmi kifogásunk; mert az egy mintára nem önhető emberi természetből folynak ki, 's ha meggyőződés ezeknek alkotó oka, alkotmányos országban nemesak hasznosak de szükségesekek is. De az öregek, 's ifjak közt keletkező pártot vagyis az ugynevezett ifjak emancipációját — csak komoly aggodalommal tekintjük. — Feltűnik előttünk az öregeknek megkülönböztetése a spartai Gerousiában, a romai Senatásban, sőt a francia directoriumi öregek tanácsában, 's ha ezen előkelőség a józan politikai számolás, 's az öregek iránti pietas eredménye, a polgári társaságra nézve csak üdvös; de az ifjaknak az öregektől külön szakaszkodó pártja a képzelhető legkártékonyabb. Mi az ifjunak lelkesedését, az öregeknek hígadt tapasztalatával szereljük párosítva látni; — 's ha ezt ugyanazon egy egyénben kapcsolatban szemlélni ritkább tünemény is — csak ifjú, 's öreg egymást mérsékelve vagy lelkesítve lépjenek föl! — 's akkor boldogító az eredmény! — Örömet kétkedünk volna a tény való ágán, azonban t. levelezünk mindenkor hiteles tudósításán kétkeletni különben sem levén jogosítva, — ennek valóságát még más nem ugyan hozzánk irt de velünk közölt levelekből is tudjuk. — 's ha így van, kérdezzük Trencsény ifjait: nincsenek é honunkban már elég osztályok 's ezeknek eléggő érdekei nem gyengítik-e már eléggé Honunk erejét? — 's nem a józan nemzeti haladásnak főcélja-e ezeknek összevolvasztása? — A.

És Borsiczky könnyezve engedett a felszólításnak. A jelenetben valami tragi comicum volt, mi a vezért 's ifju sereget mélyen megihatotta. Örömkönyveket hullattak, kétségkívül a hon boldogsága félt, mellyet ezentúl részben legalább — ők fognak mint megannyi Herculesz támogatni. Azt velük ők, hogy az alkotmány ingadozik, mert a „megfontolva haladók“ kissé erősebben kezdik venni a dolgot; ők tehát „lövesztében“ sietnek támogatni azt, mi tánczoló szemekben inogni látszott. — A vezérválasztás megtörtént; meglássuk: mint viselendik magokat a vezér 's ifju leventék!

A közgyűlésen april. 5-d. a teendőkrül szóló jegyzőkönyv olvastatott fel; másnap (6-án) Borsiczky indítványára határozatott: a főispáni helyettes kérssek meg, hogy Deák Ferencz köztisztelétü hazánkfiát e megye táblabirájává kinevezni méltóztatnék, hogy így szoros kötelet fűzse a lelkes hazafit e megyének minden politikai pártszínezetü Rendeihez. Az indítvány köz tetszéssel fogadtatott, 's csak azt ohajtottuk: vajha vezér úr így haladjon indítványozási pályáján. Ugyanacsak B. előterjesztésére, a törvényszékekre nézve határozatá lón, hogy ezentúl a megyei táblabirák közül tizenkettő évenként titkos szavazattal bíróvá választassék 's hogy az alispáni elnöklet alatt két külön tanácsban összeülendő törvényszékeken — az alispán által sorjában kijelölendő törvényes bizonyoságon kívül — egyedül a 12 bírónak legyen határozó szavazata, a többi megyei ülhöknek pedig és tisztí karbelieknek csak ülés engedessék azokban. Így tehát ezentúl a sedis judicariae assessorok' igazán véve, nálunk a szó legszorosb értelmében pusztán, czímes ülhökök' lesznek? Nekem azonban, jöllehet távol vagyok attól, hogy e határozat ellen kifogástakarjak tenni — úgy tetszik, hogy az igazság-kiszolgáltatás sükeres előmozdítására nézve nem az illy választásokon kellene kezdeni a reformot: itt igen sok függend a cortesektől szinte mint egyéb tisztviselőink választásában. A perlekedési rendszeren kellene már kissé reformálgatni; biz itt volna ideje, hogy valamivel gyorsabbaeskán mozogjanak polgári pereink; a megfontolva haladók ebben hathatósabb gyógszert látnak ebbeli bajaink orvoslására: én legalább a törvényszéki bírók választásában, melly kétségkívül nemesi jogaink közé tartozik, semmi tetteles nyereséget nem látok — a régi Schlandrián marad, mint volt; hanem az illy reformhoz, igen természetesen, egy kis „megfontolás“ is kellene, ez pedig a „vágató“ uraknak, kik a sebességet, 's így a palliatív orvoslást is igen szeretik, nem tetszik. — Azon garantája az ítéletek függetlenségének, mellyet ezen határozatban az indítványozók ölképpen hittek felállíthatni, hogy illy törvényszéki bírákul csak olly táblabirák választathassanak, kik semmi magán személynek alá vetve nincsenek — úgy vélem, nem az, mellyben Achillest találjon Themiszünk: mert nem fognak, az igaz, függni ekkép választandó bíráink közvetlenül egyes személyektől, de fognak igen, 's pedig még inkább mint eddig, kortesgyűjtőinktől 's így egyesek viszonyai helyébe a tömeg lepend, mellytől, kinek kedve lesz biráskodni, inkább fog tartani, mint egyesektől — Az említett törvényes bizonyoságon kívül a tisztí ügyész és jegyző, tisztóknél fogva, jelenend meg a törvényszéki tanácskozásokban; a megyei adószedők és számvevő pedig törvényszéki bírákul szinte megválasztathatnak. A választás határnapjával f. évi julius 18-d. tüzetett ki; a választás módjára nézve pedig a Nyitraiban felállított rendszer fogadtatott el; melly szerint minden személyesen megjelenő azok neveit, kiket bírákul választatni ohajt, czédulára irandja, 's e czédulát az elnök előtt az asztalra leteendő; kinek neve legtöbb czédulán leend felírva, az megválasztatott. Így, azt hinnök, corteseknek nem leend befolyásuk a bíró választásba, a mennyiben t. i. írni nem tudnának? delogy nem lesz; hiszen előttünk van barsi atyánkfiainak tavali szép czédulás példája! „Est modus in rebus“. 's azt majd a mi embereink is kitalálják. Ha a megválasztottak közül a törvényszékeken valaki meg nem jelenhetnék, ez iránt az elnököt, elmaradásának elégséges indítóokai előadásával értesíteni tartozik, hogy így az valakit helyettesíthessen; a ki pedig elmaradásának okát nem adná, úgy fog tekintetni, mint ki bírói hivataláról lemondott, és helyébe más választatik; mi kivált azon esetre, ha majd egyszer a választandó törvényszéki bíráknak fizetésök lesz, igen helyes! mert ki fizettetik, dolgozzék, napdíj mellett azonban az elmozdítás nekem igen rögtönnek tetszik, hanem, az igaz, annál többszer lesz alkalmunk a választásokban részt venni, 's ez igen mulatságos kis dolog; aziránt továbbá: vajjon napdíj mellett akarnak-e szolgálni, vagy sem? a juliusi 18. választandó törvényszéki bírák fel fognak szállítatni 's azon esetre, ha igennel felelnének, fizetni fogjuk a két tanácsban ítélt bírókat — a háziból! a mi eddig nem volt, és épen B. mint lelkes alispán alatt a táblabirói díjfizetés megszűnt. (Folytattatik)

Turóczbul. Múlt martius 30-án kezdődött évnegyedes közgyűlésünk, 's aprilis 2-án bevégeztetett. Érdekes tárgyak és végzések sorába tartoznak a következők: 1) Múlt. b. Révay György mint e megye örökös főispánja a két év előtt megürült valóságos főispáni hivatalra egy most kihirdetett 's ő Felsége aláírásával megerősített kegyelmes leiratban kinevezetvén — azt szünni nem akaró „eljen“ kiáltozás követe; de mivel ő mságánál teendő üdvözölő tisztelkedésre egy számos tagú küldöttség még mult évi decembri gyűléskor kinevezetett, 's akkor hozott végzésnél fogva kiküldetésének eleget is tön, a RRk most csupán azon pillanatot várják, midőn majd az újdön kinevezett főispánt közepettők az elnöki széken tisztelhetik. 2) Olvastatott a fmlsgu kancelláriának két parancsa, mellyek egyikében a kath lelkészek ellen indított, 's hiteles másolatban felterjesztett pörnek visszaküldése mellett, a pörnek maga eredetijében felküldése; rendeltetik a másodikban pedig minden ítlethozás, vagy végrehajtás felüggesztetik. Többen az 1791. 12. t. cz. hivatkozván, a pört csak akkor, midőn végítélet által eldöntetik, nyilatkozat felküldendőnek, egyszersmind a pápai brevét szönyegre hozván, 's annak sérelmességét vitatván mult évben tett e tárgybeli kérelmeket, miszerint mindezek elintézésére egy országgyűlésnek tartása legcélszerűbb eszköz, ő Felségénél megújítatni indítványozták. Folyt a vita 's olly tárgyak is fordultak elő, mik a tárgy érdemével semmi összefüggésben nem voltak, 's minek leginkább az volt oka, hogy bizonyos szókok jeles beszédében a kérdéses pörnek elitélésére rendelt törvényszék eljárását rosszalván, némelly kifejezések iránt elnökileg rendre igazítottat, sőt a szókok előadására az ügyész hivatalis figyelmeztetett. Azonban egy táblabirón kívül senki a beszédben valami sértőt nem találván, 's e véleményben a tisztí alügyész is (a főügyész, mint a szókok személyére nézve érdekelt egyén, nem nyilatkozhatott) osztozván, sőt egy bíró az egész beszédet elég szerénynek, 's a felreagvarizást a félreértés gyümölesének állítván — végre a kérdéses pörnek fel vagy nem fölküldése érdemileg tárgyalatott; 's miután felküldés mellett nyilatkozott a többség, illy értelmű felírás határozatott: noha az 1791. 12. t. cz. értelménél fogva a folyamataban lévők, 's még végítélet által be nem fejezett pör folytatandó volna, azonban e megye Rendei a kegyelmes parancsoknak hódolni készek lévén, a pört olly alázatos kéressel terjesztik föl, miszerint azt ő Felsége törvényes útjára visszautasítani, egyszersmind a vallási mindinkább növekedő feszültség tovább elhárítása végett egy rendkívüli országgyűlést összehíni méltóztatassék. 2) A régi bankjegyek bevéltását, 's ujjakkali becsérelését érdeklő n.m. Helyt. tanácsí intézvény miután jársonkint már azelőtt kihirdetett, most azon ovással tudomásul vétetett, miszerint az ország 's e megye papirospénzt nem ismervén, az előforduló esetekben ezen bankjegyeket mint fizető eszközt kényszerítőleg elfogadni senki nem köteles. 3) Törvény ellen eddig hozott végzéseket megsemmisítő, 's a megyéket törvényes ösvény követésére intő ismeretes intézvény következtében ő Felségének felírati rendeltetett, miképen ezen atyáskodó intézkedés hálisan fogadtatván, a megyének semmi olly végzésről, melly törvény ellen hozott volna, tudomása nincs. 4) P. G. b. 's J. F. előadására kidott egy zálogos pört birtokon belől a királyi ítéltáblához feljebbvitetni rendelő nádori ítélmesternek átküldő parancsa a megyei gyűlésnek bemutatván 's felolvastatván, huzamosb vitatkozásra alkalmat nyújtott, 's ámbár többen a parancsot majd külmajd bel- érdemére nézve felretétetni javasolák, de a többség azt az ellenmondó bírósághoz, nevezetesen azon lüli feljebbvitelt vette. 5) Zöl körül, mint t. kedése, e me leni tettel kor lást nem nyert megyéhez intetott; Temesokról értesítőtán a tettesek egye Rendei megynkat kezelő hogy egy a k szerü törvény tandják. 6) A mazható tisztv nélkülözvén, mielőtt a tiszt gye RR figye nösságáról m közakarattal e dolgozása az választmányu pontok módos szolgáland. 8) hódtek lajstro nettel fogadtat nel fogva kiki cemberben tar kivetés elveit de mivel ez a a legközelebb tatván, most mány által ja ellenvetés tört az csak ugyan dekten az o vonatkép közl haszonbéri nye noratorok évi nak; ez előtt per 100 fizette a RRk mult k lobb szállítani tal készpénzbe ság 10 per 10 kalomkor egy urberli teleknek lörének 2 peng az első osztály osztályában fe után, levonva k p; 1 for. 92 ránylag olly k 3ik 's 4ik oszt lag mindenütt tessék; minél talyú földnek j Az 150 2ik 's for; 1 for. 72 lyi haszonvéte rócz folyamon harmada, egy korcsmák, més bol egy hatod kekre nézve, szolgáltatnak, donosra nézve nézve a proctározní, bizony 's havasok j Ezek szerint summát, mell huszasokból r végre a bérlő jövend, a hátr tebb előadott delemkulcsul s ka-árszabás azon tekintetb ronden tavar resés végett s ni. 11) Ugyar tárgyazó felszo végeztetett 12 trieszti vasuta gos törvényen

zetesen azon törvényszékhez, mely a birtokonbeli feljebbvitelt ítéletileg eltagadta, utasítandónak vélte. 5) Zólyommegyének a vegyes házasságok körül, mint törvényinkkel meg nem egyező intézkedése, e megye a törvényszéget más törvényelleni tettel koránsem vélni orvosolhatónak, pártolást nem nyert; ellenben Cs. tábornoknak Trencsény megyéhez intézett gúnyfelelete iránt felírás határozottat; Temes megyének pedig a katonai kihágásokról értesítő s borzalmat gerjesztő közlése, miután a teitesek eddig történt megfenyítettéséről e megye Rendei nemis kétkednek, az országgyűlési tárgyakat kezelő választmányhoz akkép utasítottat, hogy egy a katonai kihágásokat gátlandó új czél-szerű törvény alkotását részükéről is hűn támogattandják. 6) A jelen korszaki körülményekhez alkalmazható tisztválasztási rendszert e megye mostanig nélkülözvén, N. S. t. annak kidolgozását még mielőtt a tisztválasztás ki volna hirdetve, a megye RR figyelmébe ajánlá, mely indítvány hasznosságáról mindnyájan meggyőződven, nemcsak közakarattal elfogadtatott — sőt a rendszabályok kidolgozása az előbbi pontban említett országgyűlési választmányának megis hagyatott. 7) A szathmári pontok módosításáról értesítő körivel tudomásul szolgáland. 8) Vasnak börtön-rendszere, s a bűnhődtek lajstromát magában foglaló közlése közzétételre fogadtatott. 9) Az 1840. 45. t. cz. értelménél fogva kiküldött választmány, még mult évi decemberben tartott közgyűlésnek a személyenkinti kivetés elveit magában foglaló jelentést beadván, de mivel ez a gyűlésnek utolsó napjaiban történt, a legközelebb évnegyedes gyűlésre akkor elhalasztatván, most tárgyalatás alá került. A választmány által javasolt kivétési kulcsra nézve több ellenvetés történt; de végre némi módosításokkal az csak ugyan helybenhagyatott. Nem lesz talán érdektelen az olvasóra nézve annak tartalmát itt kivonatképp közölni. Bárminemű s nevezetű bérlők, haszonbéri nyereség czim alatt, nem különben a honoratorok évfizetésektől 1 per 100 fizetni tartoznak; ez előtt az elsőbbiek 2, az utóbbiak pedig 3 per 100 fizettek; de ennek aránylag terhes voltát a RRk mult kivétéskor tapasztalván, a kulcsot alább szállítási igazságosnak tartották — A megye által készpénzben fizetett püspöki tizedtől a járandóság 10 per 100 állapítottat meg, holott mult alkalomkor egy nyolczadrész levonattat. Egy egész urbéri teleknek évfizetelme 18 s egy urbéri zsel-lérőnek 2 pengő forintba határozottat; hasonlóképp az első osztályu határnak 1s 2dik 3dik s 4dik osztályában fekvő földek évi jövedelme, minden hold után, levonván abból ugari harmadát, — 2 for 16 k p; 1 for. 92 k p; 1 for. 68 k p; s 1 for. 44 k p; aránylag olly kikötéssel állapítottat meg, — hogy 2ik, 3ik s 4ik osztályu határoknak e mennyiség aránylag mindenütt 8 kp-nzel alább s alább csökkentessék; minél fogva a 4ik osztályu határban első osztályu földnek jövedelme csak 1 for. 44 kp lesz. Az 1s 2ik s 3ik osztályu kaszálók jövedelme 2 for. 1 for. 72 kp, és 1 for. számítottat. A királyi haszonvételek jövedelméből, nevezetesen a Túrócz folyamán épített őrlő és fűrészmalmokból egy harmada, egyéb folyókon lévőkből egy negyede; koresmák, mészárszéknek s más bérbe adott hazakéből egy hatoda levonatik; hasonlóképp azon czikkekre nézve, mik természetben a bérlők által kiszolgáltatnak, hogy azokhoz képest akár a tulajdonosra nézve a jövedelmet, akár pedig a bérlőre nézve a procentuatiót egyformán lehessen meghatározni, bizonyos mérsékelt úr szabattat. Az erdők s havasok jövedelme szinte számba fog vétetni. Ezek szerint az összes szükségből levonván azon summát, mely részint a személyenkint fizetendő huszasokból részint püspöki tized tizedéből, részint végre a bérlők s honoratorok procentuatióiból bejövendő, a hátra maradandó mennyiségre nézve fenntebb előadott szabályok szerint kikerülendő jövedelemkulcsul szolgáland. 10) Pest megyének a munka-árszabás megszüntetését velünk tudató levele azon tekintetből: mivel kebelbeli szegény adózók, rendszeren tavaszkor, Pestre csapatonkint munkake-resés végett szoktak vándorolni, közhírre fog vétetni. 11) Ugyanazon megyének a balparti vaspályát tárgyzó felszólítás, felírás utján újonnan pártolattatni végeztetett 12) Soprony megye és városa a bécs-trieszti vasutat érdeklő megkeresések, ambár világos törvényen alapszik, viszhangra nem talált 13)

Marczibányi Antal Árvamegye újon kinevezett főispáni helytartója elnöki székének elfoglalására május 2kát tűzvé ki, s ezen szomszédink ünnepléjére a megye Rendei is meghivatván, több egyenből álló küldöttség nevezetett ki, szabad l'vén bárkinék e küldöttséghez még azon kívül csatlakozni. 14) Soprony megyének nyilatkozása, miszerint magány-érdekeit a közjónak feláldozni mindig kész, s e szerint önzésről őt vádló, és hírlapokban már is nyilvánított gyanú helytelen lévén, — annak tetteleg megozafolása tekintetéből a dunabalti vaspályát részéről szinte pártolja s pártolandja, tudomásul szolgál. 15) Keglevich Gábor grófnak fő-tárnokká kinevezéséről értesítettvén a megye, hozzá egyhangulag üdvözöl s örömet tolnácslandó levél irattat határozottat. 16) Egy év leforgása alatt csak egyszer volt eset, hogy a statariumi bíróság összeült, de ekkoris a vádlottnak elítélését a rendes útra igazítá; most pedig a statarium határidejének vége közeledvén, annak meghosszabbításra Nádor ő fensége meg fog kéretni 17) Tolna és Fejér megyének az erdélyi egyesület, Zala és Bihar megyének a vontatók eltérlesztését, Soprony megye a német vámszövetséghez csatlakozását, Biharnek a papi tized megszüntetését érdeklő, részint tudósító, részint pártolásra megkereső levelek az országgyűlési utasítás tervezésével megbízott választmányhoz utasítottak.

Tölnéből. Szegs'zár d apr. 12. F. hónap 5kén vevé kezdetét évnegyedes közgyűlésünk első alispán ur elnökléte alatt. A RRk számosan gyűltek össze; kitünőbb hivatalos jelentések ezek voltak: 1) A másod alispán ur elnökléte alatti választmány R. J. ur feladására megbízatva lévén, hogy Sas Bálint németi haszonbérőnél szolgált Marzso István béresnek Sz. J. esküdt által történt megbottoztatásáról ezen állapot megvizsgálására kiküldetve volt Tibay M. fősz. bíró urnak eljárásáról a panasznak minden oldalról tökéletes kifejtése után pontos és kimerítő tudósítást tegyen. A beadott tudósításból kiviláglott, hogy a kiküldött fősz. bíró ur tiszti kötelességének teljesítésében híven és pontosan járt legyen el; e szerint a Rende R. J. urnak a főszolgabíró ellen emelt vádját, mintha ez hívtelenül járt volna el tiszteben, alaptalannak nyilvánítván, ugyanezt a jegyzőkönyvbe is bejegyeztetni kívánták; miután pedig Sz. J. esküdt ur azon tette-ért, hogy az előtte kitérni vonakodó bérest 12 palczauitással fenyegette, már a KK és RR által korábban megdorgáltatott, e tekintetnél fogva az el-lene ujjolag támasztott panaszt megszüntették 2) Szinte választmány lévén az iránt is kinevezve, mi-képen lehetne a nemes megye fegyvereseit a köz-bátorság fenntartása végett legjobban, s az adófizetők terhelése nélkül elrendezni? Ez is javaslatát: miszerint lovas pandurok állíttassanak, még pedig nemesi pénztár-költségen, megtette; de mégis javaslatát szóval oda módosítá; hogy e lovas pandurok ezáltal ne a nemesi pénztár-költségen, hanem az adózónép rovásán haladva, a 4 járásbeli fősz. bíró katonáitól, kiknek úgy is lovakra, mint-hogy vontató lovakkal járnak, kevés szükségök van, elszedetvén, itt már négy lótarast megnyernének, — és így ezen gazdálkodás tekintetéből csakugyan a megyebeli, s leginkább pusztai földesurak bátorságára, de az adófizető népek rovására 8 lovas pandur és ezek mellé egy biztosnak felállítása el-határozottat. 3) A dombovári járás főszolgabírája jelenté, hogy azon kónyi lakosnak, ki az értényi helységben keletkezett tűznek oltására siettében 250 forintra becsült egyik lovat úgy megerőtette, hogy az még azonnal megdöglött, s így megkárosodott; de ezen kárát azon a hercegi uradalom által kárpótlás fejében adott, s csak 50 váltó fra becsült vén ló nem pótolván, azon véle-ményt adta, — hogy a további kárt hasonfelében az értényi helység azon lakosai, kik a kárvallott által annak nyilvános kárával a további tűzveszély-től megmentettek, hasonfelében pedig a nemesi pénztár szenvedje, — s noha a főbírói jelentésből kitűnt az is, hogy azon elveszett loért mások 230 frot ígérték; de mivel a tulajdonos ezt annyira becsülte — bűrének megtartása mellett is a Rk a még hátralévő 200 ft nem ugyan a nemesi pénztárból — hanem az adófizetők által fizetni szokott honi adóbul bőke-züleg kifizettetni, és ekkép másokat is a nemes tetek eszközésére buzdítottatni rendelték. — 4) Amgu m. k. Helyt. tanács azon körlevelére, miszerint a

törvényhatóságokat felszólítja, hogy az 1840. évi XVdik törvény értelmében a köz-hitel támasza tekintetéből alakított váltótörvényszékeknek, és ezek eljárásának segítségül lemmének, s ezek kívánatit szigorún és pontosan teljesítenék, ezen megyét, mely különben is minden váltótörvényszéki eljárását pontosan teljesítette, nem érdekelvén, tudomásul vétetett; egyébiránt a m. k. H. tanács tisztelettel megkéretni rendeltetett, hogy viszont a váltótörvényszékeket, a tisztviselőket, s megkivántató előfogatok díjainak pontosabb megtérítésére felszólítani kegyeskedjék. — 5) Zalamegyének a Zágráb városában b. G. gyalogezrednek hangászokara által eljátszott s a magyar nemzetet sértő gúnyzene miatti felszólítás következtében — noha ezen gúnydal iránt a KK és RR bővebben nem értesítettek, de mégis fájlalván, hogy egy ezredes, kinek kormányja alá a magyar korona s annak fejedelme egy gyalogezredben katonáskodó gyermekeit bízta; ő még azon koronának, és nemzetnek kigúnyolására szolgáló eszközü, a KK és RR az iratot pártolván ő es. k. Felsőséghez alázatos feliratot határozottak, kérvén őt, hogy a tettet megvizsgáltatni, s ennek megvalósulta esetében az ezredet mind a magy. ezred kormányától azonnal megfosztani mind pedig a fejdelméhez hű, e magyar nemzetnek kigúnyolásaért megfenyíteni méltóztassék — 6) Temesmegyének katonai kihágásokról tudósítása is pártolttván, addig, míg ezeknek megszüntetése végett országgyűlésileg czél-szerű intézkedések fognak történni, ő felségéhez alázatos felírás határozottat. — 7) Nmgubuzini gróf Keglevich Gábor ő exczellenciájának fő-tárnokká lett kineveztetésén a KK és RR örvendezésüket jelentvén, hozzá tiszteklődő felírást küldeni rendelték — 8) Pestmegyének a vasutvonalok felállítást rendelő törvények meg nem tartása végett a nmgu H. tanács ellen tett panasz az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmányhoz utasítottat.

Kliegl újabb tudósítása. Közelebb megjelent tudósításom folytában van szerencsém jelenteni, hogy a készülőben levő osztógép működési eredménye, kettős rendszerről most már négyes rendszerre van emelve; minél fogva a gép ténylegesen végezi a betűknek négy társzekerényből kieszését s fajonkinti osztályozását. A működő rendszerek osztályozása alá eső betűfajok száma jelenleg 20ra megy, mely szám azonban a pótlólagos osztó-géprészek elkészültével 120 fajra fog oszlani, s így a gép 8 rendszerben teljes működése 240 betűfaj-osztályozásra terjeszkedik. — A haszoneredmény csak akkor tűnik ki egész mennyiségében s tényleges határozottságban, ha a gép teljesen kész le-end, mivel azt még most a működés nélküli rendszerek kapcsolathányára, részint a valóban működő részeknek is apró fogyatkozásai, tenni nem engedik; ehez járul még, hogy a gép a majdani rendezés alkalmával, némi részletes igazítást és elővigyázati szabályozást kíván, ami egyébiránt után-zott gépeknél is mulhatlanul szokott történni, annyival inkább új találmányoknál. Így tehát a gép annyira készen áll, hogy a betűosztályozási működést szemmeláthatólag végezvén, működése mód-jából s a látható eredményből okszerűleg következtethető annak egytetemes munkálkodása és eredménye is, mi a találmány mellett elég biztosságot nyújt. Miután a viszonyok, utóbbi, f. évi martzius 7ikéről költ tudósításom óta, — melynek föl-vételeért a kész szivességi szerkesztőhivataloknak köszönetet mondok, — nem csak nem javultak, sőt szorultságom órákint növekedett, a csekély haladásnak is, melyet a gép készülése majd-nem már nyolcz hét óta csupán saját kezem által nyert, meg kell szünnie Pozsony, april. 10ikén 1842. *) Kliegl.

Vidéki rövid közlések.
Pozsony, april 14d. A napokban meglátogatám Kliegl, és pedig többek társaságában. Kliegl, természet szerint, igen szívesen, de egyszerűsággal művészi szónoklattal fogadott bennünket; s miután magyarázatával mindnyájunkat elbájt, szedőgépét **) négy rendszerben működtette előttünk Ohajtom és reményem, hogy részvétet gerjesztheték iránta a közönségben. Városunkban minden embert felszólítok a művész látogatására; s

*) Lásd „Vidéki közléseink“ közt a pozsonyi tudósítást.
**) Talán inkább „osztógépét“? Szerk.

tán egy lelkes maccenást rábirandhatok, hogy előlegezend neki holmi pénzösszeget, mert szegény Kliegl, miután vagyonát találmánya létesítésére művészi lelkesedésében feláldozta, pénzügyi tekintetben odaig van.

Temesvár, ápril 7d. Midőn honunk sebes haladását gondos szemmel vizsgálók, 's illy csekély idő alatt előmenetét a tudomány minden ágában szem előtt tartanak: igen érdekesnek találám a f. hó 7kén főbb tanodánkban tartott francia nyelv-tanbéli nyilvános próbatétet hazánk színe előtt tudatni, egyszersmind megmutatni: mily lelkesen edesgetik honunk koszorúit, kiket a nemzet Istene boldog fényt árasztólag szokott egünkre tüntetni — őseink ivadékait az egyedül boldogító tudományok ölelésére. Igen — mert főbbtanodánk koszorú alapítója nemcsak a legvalogatottabb tanítókkal ügykezett ellátni e szép reménytel kecsegtető intézetet; nemcsak nemzeti nyelvünk gyarapítására kívánta szentelni ennek létrehozására pazarul nyújtott áldozatát: hanem olly tanító-székot is rendelt, mellynek leczkéi által a minden nemes- nagy- és szép után sovárgó, a más nemzet iránt is méltánylással viseltető magyar, a rá nézve nem csekély érdekű francia nyelvet is magáévá teheti, a nélkül, hogy köteles volna a máskint drágán fizetni szokott francia tanítónak egyébbel, mint az adott leczkének helyes betanulásával. — Szerencsésíté e próbatétet maga n. m. Lonovics József megyés püspök ur is, 's miután megelégtülését nyilvánítá: különös figyelemre kívánta méltatni ezen alkalmat, melly által az olly igen közönséges, de ránk magyarokra különben is igen nagy befolyással bíró francia nyelvet minden költség nélkül magunkévá tehetjük. — És ime mi temesváriak nemcsak magyarul, hanem francziául is tanulhatunk, 's tudatjuk egyszersmind, hogy ha kinek kedve van sajátjává tenni a francia nyelvet, tárva lesznek előtte e lyceum ajtajai. Áldás e hazai szeretet tettéges bizonyításáért fő pásztorunknak!!

Rozgony, ápril 7kén. Hazai törvényeink iránti hű tiszteletből 's édes hazánk szép nyelvének előmozdítása 's terjesztése tekintetéből Kassa sz. k város ns tanácsa nemrég azt határozta: hogy csupán a magyar nyelven fogalmazott folyamódásokat veszi tárgyalatás alá, 's más nyelven szerkesztett hivatalos jelentéseket 's irományokat el nem fogad; ennek folytában egy deák nyelven feltett 's erősítés alá terjesztett szerződés az illető tiszthez magyar szerkezet végett visszantartatott. — M. h. 24kén éjjel egyik külvárosban 23. ház égett el. — Egy idő óta Kassán gyakoriak a lopások: így nemrég M. kereskedő szobájából, világos nappal 600 pengő frtot raboltak el; még eddig mi sem jött világosságra — E hónap 27kén megyénk tisztújítása fog tartatni; szeretve tisztelt főispánunk gróf ű mlga e napokban várátik. A korteskedés nagy; erről 's a jövő, minden esetre igen érdekes, tisztújítás folyamáról és sikeréről körülményes tudósítasomat, annak idejében beküldöm párt és harag nélkül. — Időnk járása jó és szép. Martius 17. és 18. napjain tartott rendkívüli közgyűlésen a tisztújításkor előforduló voksolás 's annak gyakorlómódja iránt tett határozások közül említésre méltók: a) Voksuk van a megye kebelében lakó mindenrendű nemesnek, akár birtokosok, akár nem, ide nem értvén a szülőt, vagy gyámatnyi hatalom alatt levőket. — b) A megye kebelében nem lakó nemeseknek csak úgy adatik voks, ha a megyében valósgos birtokuk van; mivel pedig a régi 's megyénk által továbbra is fentartatni kívánt szokás szerint, az illy nemzeti ünnepekre a szomszéd nemes megyék is meg hivatnak, ennél fogva minden meghívandó ns. megyéből küldendő biztosság tagjainak voks adatik. — c) Minden törvényesen bevett vallás-felekezet lelkipásztorának, papnak, 's ezek segédeinek megynkben az eddig gyakorlott szokás szerint voksuk van. — d) Az atyai hatalom alatt lévő fiaknak, bár nem értek is még férfikort, mindazáltal ha köz-

*) Ngos Fábri Ignác kanonok ur, e főbb tanoda igazgatója már indítványba hozá, miszerint más lyceumok példájára igen helyén volna: „magyar olvasó társaságot“ alapítani. Így remélhetjük, hogy ennek létrehozatával ezen csak most keletkezett intézet, nagylelkű igazgatónk kormányása alatt, mind a magyar nyelvben, mind pedig a rendes tudományokban, 's más mellékes ágában a művelődésnek, kivíja magának nemsokára a borostyánt.

hivatalt viselnek, vagy atyjoktól külön családot képeznek, voksuk van. — e) Az osztatlan testvéreknek különkülön voksuk van. — f) Tisztviselőket csak jelenlevők választanak, azért e részben semmi képviselőségnek helye nincs. — g) az 1613, 21dik czikk világosan megkivánván, hogy a bírák nemes személyekből választassanak, 's így ha történetből, vagy akármí módon tablabiróul ezen tulajdonsággal nem bíró személy neveztetett volna ki, valamint az illyen személyt a tablabiróság sem illeti, úgy a tisztválasztáskor voksolásbeli joggal sem élhet. — h) Iskolás ifjaknak voks nem adatik. — i) A szavazás - szedésre nevezendő küldöttség tagjai a kidolgozandó, hitforma szerint, egy a hitnek feladására, eleve helyesítendő jegyző által megfognak hitelteni. — k) A voksolás csupán egy helyen, nevezetesen a főadószedő szállása előtt, e végre készített 's vas rostélyllyal elkerített helyen fog megtörténni, 's e végett a szavazók kívül az utczáról fognak a megye házához beocsátatni. — l) A hivatalokra kijelölteknek kiméltelen, és sokszor veszélyes fölemeltetésök 's hurczoltatásuk szigorún tilalmazvák. K. L.

Erdélyi országgyűlés.

A mart. 22kai LIVdik országos ülésről röviden közlöttekhez részletesebben ezeket adjuk: Thordavgye követei Aranyosszék követeinek a Thorda városa és Aranyosszék közt némi erdős birtokok felett forgó egyenlenségek tárgyában beadott kérelmökre ellenovásképen azt nyilatkozták: „Nemes Thorda városa erdős birtokai fölött, miután azoknak nagyobb részök nemes Aranyosszék szomszédos falui, jelesen Várfalva, Singfalva és Mészakő lakosai által hatalmasul felprédáltattak, tetszett vala a tisztelt nemeszék követeinek a közlebbi szobeni országgyűléshez mart. 16kán 1838ban a 14dik országos ülésben egy protestatiót adni be, mit mi a jegyzőkönyv 632dik lapján 525d szám 19d. pontja alatt feleletre kikérvén, ki is nyertünk, Thorda nemes városával közlötünk 's ez reprotestatióját megtevén, azt a közlött actákkal együtt mart. 30kán ugyan 1838ban a 153dik ülés elébe be is adtuk. Ezen reprotestatiója a városnak a jegyzőkönyv 755dik lapján láthatólag le is nyomtatott, de a nemes szék protestatiója kimaradt, nem tudhatni mi okból? Már most a nemes szék tisztelt követei ennek benyomatását sürgetik. Hol állott ezen iromány 1838 óta, nem tudhatjuk, 's vajjon azon alakban és fogalommal adatott-e be most, 1838ban? ezt megtekinteni szükséges, mire jöjünk f. is tartjuk: addig pedig, míg bíráló rendezes t. t. biztosságtól kinyerhetjük, ellene mondunk a nemes szék tisztelt követei jelen kérelmökbeli ezen kitételnek: „Erdő iránti pör nem folytatásaért.“ Thorda ezen erdőkért soha senkivel nem perelt; IIIdik Andrási király adományából 1291től fogva, de az előtt is bekesen birta, 's birja ma is, 's ezen észrevételünket jegyzőkönyvbe iktatgatni kérjük.“

— A villongós időkben erdélyi hiteles helyekre tett, magyarhoniakat illető oklevelek tárgyában az országos határozat hitelesített szavai ezek: „Mivel ezen nevezetes és fontos tárgyhöz, mellyben több adatot kell elé szerezni és megvizsgálni, és nemes Magyarországnak e levelek iránti kívánságát össze kell Erdély törvényeivel illeszteni, ezuttal elhatározólag a Rendekek hozzá nem szólhatnak, adassék által ezen egész tárgya a törvénykezés kidolgozására megválasztott rendszeres biztosságnak olly végből, hogy azon leveleken kívül, mellyeket elnök ű nmélta az LIIIdik ülés 191dik száma alatt előleges tanácskozássra kiadott, még több adatot is szerezvén össze, vegye nemes Magyarországnak követelését vizsgálat és fontolás alá, 's egybeillesztvén a fenálló hazai törvényekkel, maga környüállásos tudósítását, 's a törvények szempontjából nézeteit terjeszse a KK. és RR. elibe. — Végeztetvén egyszersmind az is, hogy felséges urunk a Rendekek fenebb határozata iránt alázatos feliratban tudósítsassék.“ — Szamosujvárnak kir. várossá emeltetése tárgyában megvizsgálván a RR. mind a közügy igazgató ovását, mind ns. Doboka vegye azon kívánatát, hogy királyi várossá emeltetésénél fogva tartozzék az 1791diki 61. t. cz 's abban idézett A. C. III. r. 81. cziméből folyólag kebelében minden erkölcsi, úgy mint egyes személyeknek megtelepedhetést engedni, 's jelesen azon ns. megyét nem akadályozni, miszerint megyeházát már meg is vásárolt telkén felépíthesse, végre Szamosujvárnak erre tett nyilat-

kozatát, meghatározták, hogy miután Szamosujvár kiváltságos levele által a kir. városok sorába felemeltetett, az 1791diki évbéli 61dik törvényezikk, jelesen pedig az abban is köteleztetése végett tisztán megemeltetett Appr. C. III. r. 81dik czime 1ső czikkjéből kifolyó törvénytábla köteletségének tartozik eleget tenni, és sem egyes, sem pedig ezeknek jogaival bíró morális testületeknek kebelében leendő települhetését ne akadályoztassa. Ezek után végezték, hogy ezen kiváltságos levél hirdettessék ki, 's fel is olvasatván, és minden ellenmondás nélkül kihirdettetvén, az ítélmesterre bízott, hogy az ekként történt kihirdetésről szóló bizonyítást a közügyigazgató ovásának és észrevételeinek is megemlítése mellett írja reá ezen kiváltságos levélre. — Megkérte egyszersmind a Rendekek által elnök ű nmélta, hogy a királyi kormányzéknek ezen kiváltságos levél mai napon lett kihirdetését tudtára adván, eszközölje ki, miként ezen sz. k. városnak is királyi meghívólevél küldessék, hogy még ezen országgyűlésre mentől hamarabb követeket nevezhessen ki. — Ez alkalommal Abrudbánya városa ovást tett, hogy az ezuttal kiváltságot és képviselést nyerendő városok követeinek hely azon város után adassék — Ezuttal Dobokamegye egyik követe Zeyk József utasításánál fogva indítványba hozá, hogy miután már sz. kir. Szamosujvár város kiváltságos levele felolvasatott és kihirdett, mit megyéje is őszintén akart és ohajtott, mivel megyéjének mostani praetoralis helye közudat szerint szerfelett alkalmatlan, midőn a gyűlési teremben olly népes megye nemesi közül alig férhet meg 30 személy, midőn gyűlés gyűlések alkalmával a Rendekek Bonczháza helységben alig kaphatnak bármily csekély szállásokat is, hasonló bajjal küzdvén törvényszakaszokon a törvényzéküket űlni köteles bírák is, az emberiséggel és a fenyték céljával meg nem egyező módon a rabok istállóban 's ablak-nélküli pinczében sanyargattatnak, kik közül sokan — nem lévén fogságok helye eléggé bátorságosítva — a rájuk itélt törvényes büntetés kiállása előtt el is szöknek; midőn végre a megyei levéltár is a hely szűk és alkalmatlan volta miatt sem bátorságban nincsen, sem a levelek benne czélszerűleg nem tartathatnak; mindezekre nézve, miután egy nem régen jött udvari rendelet által is nemes Dobokamegye e tárgyban arra utasítatott, hogy várja el a rövid időn őszvegyüldendő országgyűlésnek határozatát, vennék a Rendekek szívökre megyéjének állandó és alkalmas praetoralis hely nélküli szükölködését 's a közigazgatásnak e miatti temérdek hátramaradását, és határozni el annak szabad királyi Szamosujvár városban állandóul leendő megtelepítését, annyival is inkább, mivel már megyéje ott telket is vásárolt, mellyre építhessen. — A KK. és RR. méltó tekintetét és figyelmét érdemlőnek találván ezen indítványt és kérést, meghatározták, hogy ezen tárgyat a közigazgatási rendszeres biztosság vegye előleges tárgyalás és tanácskozás alá, 's a KK. és RR. két hét alatt véleményadása mellett mulhatatlanul tudósítsa.

A mart. 31kai LVdik országos ülésben felolvasatván, közíratra adatott a határszéli egyenlenségek tárgyában szerkesztett felirat és törvényezikk. — A főkormányzó ű nmélta ünnepélyes elfogadására kiküldött választmány jelentést tett tisztelkedéséről, 's annak ű nmélta általa szíves köszönettel fogadtatásáról. —

Az apr. 2kai országos ülésről előleges. Felvételre a só tárgyában érkezett 's 14dik számunkban közlött kir. leirat, mellyre határozatott egy az 1837ben felterjesztett felirathoz hasonló tartalmu alázatos feliratban megkérni ű felségét az ország ezen súlyos sérelme orvoslatára. — Felolvasatott kir. biztosság ű nmélta átirata, melly szerint ű felsége megbízó parancsa által főkormányzó ű nmélta díszes hivatalába iktatására fel lévén hatalmazva, ennek határnapjával az ű nmélta által tett egyetértés következtében apr. 7két tüze ki. — Indítványba hozatott, hogy ű nmélta kir. adománylevelé és a főkormányzó esküförmő kikéretvén, adassék közíratra. Mire országos elnök ű nmélta jelenté, hogy a kir. adománylevelé hozzá belévén adva, átadta egyik ítélmesternek, kinek az országgyűlési tagok megnevezhetik, de közíratra nem adható. A főkormányzó hitformá pedig szórol szóra az, mellyre n. b. e. gr. Kornis János megesküdt volt, azért arra nézve semmi nehézség nem lehet. — Napi rendre a határszéli egyenlenség tárgyában szerkesztett felirat 's törv. czikk megállítása, 's az adó ügyében érkezett kir. leirat tüzetett.

Ó Fe
naláért j
alsó ausztr
látható, uj
pendő hat
ezeknek a
kezelés eg
pészet 's b
sítása. A
pontra szor
czárca a
nézve, azo
sankint esa
's pedig eg
— Tovább
tott ű Fels
rende ni. U
zett vagy o
lönbség, m
vatott, telj
arányban f
hogy /alat
nem csak 1
's iratok su
16 latért,
nő távolság
— két font
kr. 's öt for
36 kr. 's ig
kélyebb bé
járó bér me
ajánlási bér
vevényre e
berszabás.
12 krajczár
fokon felény
szabás, sőt
kélyebb, m
szedett 20
1840k nov
felek dolgá
szabási hiva
biaktól több
Az aug
Bécsből, m
ausztriai int
vettel együ
a jerusalemi
ja, — minth
állításával ell
arra az ausztr
zott, 's illy
ügyvivője so
P
rában f. hó
— minden tel
tak lenni, d
ölt magára;
tartuffe-szag
kell szellőzn
szíhasson a
színházi cen
rabok ellen
tek színpadr
vait: „Egy
nagy operab
dődik, 's m
hogy a világ
zárda látszik
meg a színp
lőket verik,
tartásokat p
régiben egy
mekekkel, p
tözött, 's m
ki az áldást
levy legújab
nap előtt me
lette álló sz
lok én — ké
Quinola,
ban egy ev
hogy egy v
szerzetesnek
minisztert, h
csal tültsa el

Ausztria.

Ő Felsége a levél és kocsi posta használatáért járó illetések iránt, mikép az a cs. l. alsó ausztriai kormányzók között tett körleveléből látható, új, 's 1842 évi auguszt elsején életbe lépő határozatokat méltóztatott hozni. Fő czéljuk ezeknek a levél és áru-közlekedés könnyítése, a kezelés egyszerűsítése, 's az illetett feleknek esemésszerű 's balesetek elleni lehető legnagyobb biztosítása. A levél posta szabás eddigéig csak két pontra szorított, t. i. egyszerű levélről 6 krajczár a közel, 's 12re a mezse távolságokra nézve, azon elhatározott szándékkal, hogy az lassankint csak egy etlen egy pontra szoríttassék, 's pedig egyszerű levélről fizetendő 6 krajczár. — Továbbá néhány lényeges könnyítést méltóztatott ő Felsége az új levélbér-szabályozásra nézve rendelni. Ugyanis 1) a belföldi 's külföldre intézett vagy onnan érkező levelezés közti eddigi különbség, miszerint utóbbira néha magasabb bér rovatott, teljesen megszüntetett; 2) a bérnek súlyarányban fokozata azon módra szállított alább, hogy 1/4 alatt tulsulynál már nem kettőzött, hanem csak 1/2 szeres bér vétetik. Általában a levelek 's iratok súlybéré oly annyira leszállított, hogy 16 latért, mellytől eddig 18 postánál többre menő távolságra 7 fr. 28 kr. kelle fizetni, csak 2 fr. — két fontért 16 fr. 48 kr. helyett csak 3 fr. 12 kr. 's öt fontért, 33 fr. 36 kr. helyett csak 5 fr. 36 kr. 's így minden súlyfoktól aránylagosan csekélyebb bér lesz fizetendő. 3) A vevényekért járó bér megszűnik, 's a 6 krajczár határozott ajánlasi bér 1/4 del alább száll az eddigi ajánlásra és vevényre együtt rótt 8 krajczárban megállapított bérszabás. A bérszabás aránya szerint eddig 6 és 12 krajczár határozott térítvevényi illetőség első fokon felényivel csekélyebb, mint az eddigi 12 kr. szabás, sőt a második fokon is 8 krajczárral csekélyebb, mint a térítvevényekért eddig Bécsben szedett 20 kr. Ezenfelül figyelmet érdemel, hogy 1840ki november elseje óta a hatóságoktól ügyfelek dolgában vitt levelezésért járt 's eddig a bérszabási hivatalok által az ügyfelekre rótt bér utóbbiaktól többé be nem szedik.

Az augsburgi közöns. újság egy levelet közöl Bécsből, melly ellenmond azon híreknek, mintha az ausztriai internuncius Konstantinápolyban a britt követel együtt tett volna lépéseket, hogy a portát a jerusalemi protestans püspökség elismerésére bírja, — minthogy illy lépés egy cathol. hatalmasság állásával ellenkezik, miért is bizton állíthatni, hogy arra az ausztriai cabinet soha senki fel nem hatalmazott, 's illy lépést az ausztriai hatalom diplomatikus ügyvivője soha sem tőn.

Franciaország.

* Páris aprilis 7dike 1842. A páirkamrában f. hó 2kán igen komoly ülés volt. Itt ugyan — minden tekintetben — mindig komoly ülések szoktak lenni, de néha a komolyság dramai jellemet is ölt magára; — az illy napnak rendszeren bizonyos tartuffe-szaga van, utána a kamra teremét jól ki kell szellőzni és füstölteni, hogy ismét tiszta léget szíhasson az ember. Dubouché algróf a színházi censurát hozta szóba; leginkább azon darabok ellen kelt ki, mellyekben a papi személyzetek színpadra vitetnek. Halljuk csak egy kissé szavait: „Egy „La Favorite“ című darabot láttunk a nagy operában, melly apácák búcsújárásával kezdődik, 's mellyben egy nő ujoncz-köntösét elveti, hogy a világ szenvedélyinek hódoljon. Később a zárda látszik, 's mintegy negyven személy jelenik meg a színpadon, kik szemeket elforgatják, mellyeket verik, a keresztet ölelik, szóval a szent szertartásokat parodiázzák. Ugyanazon színházban nem régebben egy búcsú menetet láttunk, karzati gyermekekkel, papokkal, 's egy érseki kontösbe öltözött, 's mellén keresztrel díszített színészszel, ki az áldást osztogatta. („La reine de Chypre“ Halley legújabb daljátéka). A színházi censura néhány nap előtt megengedte, hogy egy szolga a két mellé álló szavalóra pillantva, így szól: „„Itt állok én — két lator között““ (Les ressources de Quinola, Balzaetól). Ugyanazon darabban egy valaki szerelmi kaland kedvéért, 's hogy egy erszényt elloplasson, sz. Ferenczrendi szerzetesnek öltözik. Esdve kérem tehát a belügyminisztert, hogy az illy botrányokat szigorú parancsal tiltsa el; kérem tegyen oly intézkedést, hogy

színpadinkról minden papi öltönyök száműzessenek, 's mind az, mi vallásunk szent jellemét képezi, még a díszítvényekből is eltűnjék. Az isteni felsőség iránti e tisztelet csak jó útra vezethet 's a földi hatalomnak már igenis felelő tekintetere viszszeríthet bennünket.“ — Geaiben, hol a statusvallás sem szerzeteseket, sem apácákat nem ismer, a kormány, a fekete Domino“ előadását — több mint 200szor — csak azon feltétel alatt engedte meg, hogy abenne előforduló zárdafejedlem aszszony és apácák kihagyassanak, nehogy a cantonbeli catholikusok érzékenysége sértessenek. Úgy hiszem, hogy nincs földi hatalom, melly a vallás szent eszméit nevétségessé tehetné, vagy kipszúthathatná. A külső alakot vallásnak nem nevezhetni. E volna az egyetlen ok, mellyel Duchatel belügyminiszternek kell vala válaszolni Du bouché felszólamlására, a helyett, hogy részint semmit, részint csak kitérőleg felelt a politikában semmi újság. Az algiri kikötő tárgyalása ébresztett némi érdeket, mert Thiers a miniszteriumot e kérdéssel meg akarta rohanni. De a capituliumi ludak nagyon gárogotak, — a fergeteg elmúlt. —

Páris aprilis 7diken. A követkamra tegnapi ülése két tárggyal foglalkozott: a spanyol kérdéssel, és Páris megerősítésével. A mai gyűlés ismét csendesen folyt: néhány tárgy vitatkozás nélkül fogadtatott el. Az adóvizsgálati költségek kerülvén szönyegre, Malleville és Abatucci urak azon javaslatot tették, hogy jövőre vizsgálat tekintetéből minden községben az adóval tartozók számáról, 's az adó alatti vagyon értékéről a tulajdonképeni adó-ügyvivők a máirek vagy azok küldöttei együtt hatással jegyzéket készítsenek. A pénzügyminiszter e javaslatot különösen azon okból vitatta, hogy az által új vizsgálatot kellene kezdeni, mi olly veszélyes dolog volna, mellyet így melleleg indítvány utján be sem fejezhetnének, hanem előbb a hivatalosokban egy bizottságnak kellene jóvá hagyni, hogy a kamra elibe kész ítelet terjesztethetnék. Határozatot még nem hoztak.

Nagybritannia.

London, aprilis 5kén. Az alsóház megkezdé tanácskozását 's látszik, hogy az ellenzéki párt a szünet alatt obb gondolatra jött, 's már kész a nemzet nagylelkűségét utánazani, 's a miniszteri intézkedéseket nem gátolai tovább. Az apr. 4kei estvén az ellenzéki szónokoknak nem is volt más szándékuk, mint Peeltől azon világos ígéretet megnyerni, hogy a javasolt vám fokozat mellett szinte olly szilárdul megmaradand, mint a gabnaindítvány és jövedelemadó mellett. Mit is ő tartózkodás nélkül megígért, csak hogy az először mondott számjegyekhez kötni magát nem akarja, mit tőle méltányosan senki sem is kívánhat. A jövedelemadó védelmét újra azon véleményre alapítá, hogy általa, 's a vámfokozat által, nemcsak a kereskedést gyarapítandja, hanem minden rendűek élelmét mérsékletesebb árúva teszi. E nyilvánítástól már semmi esetre vissza nem léphet; 's véleménye illy bizodalmas ismétléséből következtethetni, hogy ő dacára néhány vidéki uracs, 's általuk összehívott gyűlekezetek zajgásának, pártjára biztosan számít. És igazsága van, midőn azt mondja, hogy az ő összes penzügyi tervével mindenki meg van elégedve, bárha kiki személyére némi könnyebbséget 's mérsékletet ohajt. De véleménye szerint a jövedelmi adóban illy engedményeknek csak azért sem lehet helyük, mert ezen adót szükség 's veszély esetében a status fő segédforrása gyanánt kell tekinteni, 's a mostan engedett adómérsékletet jövőre előlegesen kellene megteríteni. E részben lord John Russel is helyeslé állítását, a ki ugyan úgy is gondolkodhatik, hogy minél nyomasztóbb az adó, 's minél nagyobb az alatta szenvedők száma, a jelen kormányzati köz megelégtelenség annál nagyobb leend. Jelenleg azonban a nagy rész a teher alá önként adja vállait. Valóban megnyugtató 's szívmelő ezen önző körunkban illy általános önmegtágadás. E jelenet annál csudálatra méltóbb, mert ez nem külfatás, — lelkesítő beszédek, hírlapi cikkek, nyilvános gyűlekezetek — által ébresztett lelkesedés, hanem az elkerülhetlen szükség tiszta 's minden kebelbe majdmajd egyszerre származott elismerés eredménye. Illy értelmű nyilatkozást még hölgyektől is hallhatni. —

Lord Stanley gyarmatügyminiszter az alsóház mártz. 22kei ülésében következő értelemben szól: Örvendek jelentetni, hogy a nyugatindiai négerfelszabadítás áldásos eredményei a legvérmesebb várakozásokat is felülmúlják. Fizikai állapotjuk javulását aránylagos nemesbűlése az erkölcsi és társadalmi állapotnak kíséri. Vallásos oktatmány erkölcsi tisztaságot élesztett a házi életben, 's neveltetési vágyat. — Egy hivatalos irományból közölven némelly pontokat, a többek közt, előadatik, hogy a britt néger-felszabadítás minden esendzavarás nélkül ment véghez. A négerök megelégtlenül élnek, 's kihágásaik ritkábbak. Iskolai oktatmányra vágnak, 's többféle ismeretekben gyors előhaladást tanusítanak. Ezen kétségtelen tények meggyőzőek az angol kormányt és népet a négerfelszabadítás fő céljainak tökéletes sükeréről. Még több erre vonatkozó hivatalos jelentést is olvasott a miniszter, mikből egyképen kiténik a főnebb említett valóság. Egy tisztviselő többek közt eket mondja jelentésében: „E szerencsés változások oka az, hogy a néger rabszolgaság alóli felszabadítás, új reményei, új ohajtásai, új kötelességei, szóval az ő ujonszülött becsületvágya olly erőkiejtésre serkentik, mire a négerjellemet eddigi fogalmaink szerint képesnek sem hittük. Testi erőt a pénzérő — angolnak mindig gőzgépegy forog eszében — hozzájárulása végtelenül gyarapítja. Ő most saját ültetményét művelheti, 's még marad ideje más ültetvényén is dolgozhatni.“ Jamai-kán a birtokot szerzett négerök száma 1838 ban 2014 vala, 1840 végeig pedig 7848 ra szaporodott. — Stanley előadk azután, hogy a négerök sorsának e javulása dacára sem lehet észre nem venni, mikép a főczélok üdvös elérése mellett a nyugatindiai gyarmatosok épen ez által tetemesen károsulnak. E baj okainak megvizsgálása 's enyhítő szerek javaslása végett választmányt indítványoz. A nyugatindiai czukor bevétele a felszabadítás után tetemesen csökkent, a gyarmatosok e vesztesége mindazáltal a főlebb szökkenet ár által némileg pótoltatott. Nagyobb károsulásuk azonban abban áll, hogy mindinkább fogy a béres napszamosok száma, minek következtében olly magasra hágott már a napszámber némelly nyugatindiai gyarmatokban, hogy minél hamarabbi segélyszer nélkül a fejer ültetvényesek kénytelenek lesznek ültetvényeikkel felhagyni. A dolgok ezen állapotja kívánja, hogy a választmány komolyan, nyugodtan és szenvedély nélkül vizsgálja meg az ügyet. Ő csak két módot lát lehetségesnek, — egyik a művelési költségek alábbszállítása jobb gazdasági módszer által, — a másik számos beköltöztetéseket által a dolgozó népesség szaporítása. Az elsőre nézve azon észrevétel teszi, nem lehetne é Nyugatindiaiában bérnöki rendszert megállapítani, mi által a földmunkások érdeke szorosban csatoltatnék a földbirtokos érdekehez. A másakra nézve kedvező eredményt remell az eddigi tapasztalatok nyomán. Minthogy a beköltöztetett négerök közt csekélyebb volt utóbbi időkben a halandóság, 's ök megelégteltek sorsukkal. A fejer beköltöztöttekre nézve nem olly kedvező az arány a nagyobb halandóság és betegségek miatt. Azért egy másik választmányt is indítványoz a szónok, melly a nyugatafrikai angol birtokok állapotját, 's a szomszéd benszülött népfajokhoz viszonyát megvizsgálja; — s a t. A két indítvány elfogadtatott.

Éjszakamerika.

A jelenévi egyik congressusülés érdekes ismeretét nyújtja az amerikai műveltségnek, 's a gyakorlati szabadságnak. — Arnold úr így szól: Rosz idők járnak. Az utolsó öt nap eseményiből kiténik, milly gyors léptekkel közeledünk a francia forradalom erőszakos jeleneteinek ismétléséhez (Kaczaj) E ház tagjainak, ha kötelességeket teljesítik, éltükért kell reszketniök, életveszélyeztető fenyegetéseket kell hallaniok, keves nappal cselölt, midőn a ház szónokának abeli törekvéseit segítém, hogy a rendet fentartsa, hozzám lépett egy gentleman, — hanem családóm — Luisiana követé, 's így szóla hozzám: Hisz ön egészen arra termett, hogy itt a rendet fentartsa. „Teszek, mennyt bírok“ felelém neki. „De én önt épen a legnagyobb botrányzóknak nézem,“ folytató amaz. Világos, hogy azon úr csak össze akart velem kapni, de én elvalem határozva, hogy nem szerzek neki illy mulatságot, 's azért értésére adám, hogy én a béke-

felekezeti embere vagyok (Kaczaj) Ekkor azt mondtam ezen gentleman, hogy én egy átkozott gyáva, 's egy átkozott gaz fickó volnék, 's ha csak jobban nem viselendem itt magamat, még torokszeléssel is fenyegetem (Harsogó kaczaj) — Ezután Wise ur felolvasott egy pontot 'Emancipator and Free American' című angol hírlapból, melyet nagy pathosszal ez abolitionista fondorlatok veszélyességének állítólagos bizonyítványul adott elő, midőn őt Cooper ur azon gúnyos kérdéssel szakasztá felbe: vajjon nem sérti-e meg ennek közlése által a szabályok 21ik pontját? Wise ur: Mit rule! (szabálypont). Ha nem akarnék jó módjával felelni, más szót alkalmazhatnék a tisztességre, mely a rule szóval igen szép rimet ad. (Hangos kaczaj, — azt sutogják egymásnak: ő azt érti: fool, — bolond) Cooper ur: Tudnék ugyan felelni, ha gazfickó (blackguard) akarnék lenni. Wise: Nem szükség azzá lennie, ön máris az! (Nevetés) A demográfia csakugyan energicus embereket képez. „Hagyjátok csak nőni a kagylókat, és meglátjátok...” mond Dr Maistre, Éjszakamerikáról.

Sz. kir. városok szavazatjoga.

A sz. k. városok szavazatjogának szabadelmű indítványozói elismerik ugyan, hogy a sz. kir. városoknak egyenkint joguk van országgyűlési szavazatra, e jogot mindazonáltal csak oly feltételek alatt mondják létesíthetőnek, mik a joggyakorlat fogalmában nem alapszanak, következésképp miknek a joggyakorlat nem lehet természeti következménye. Mert ha az igazság általában megkívánja, hogy a sz. k. városoknak egyenkint adassék országgyűlési szavazat, akkor ezen igazságos jogot némi vármegyeszerű belső szervezeti sajátosságok hiánya igazságtalanná nem alakíthatja; ha csak nem akarnók állítani, hogy a jog nem azért jog, mert igazság követelése; hanem azért, mert esetleges alaku belső szervezete kifolyása; miből ismét az következik, hogy oly testületek, melyek különben semmi igazságnál fogva országgyűlési szavazatra jogosítva nincsenek, mihelyt megyeszerű belső szervezet mintája szerint alakítandják magokat, azonnal szavazatjoggal bírandanak.

Hogy pedig a sz. k. városok egyenkinti országgyűlési szavazatjoga az igazság követelése, kitészik a statisztikai számtanból, mely minden képviselői rendszer kiinduláspontjának tekintendő, 's melynek elemei nemesek az ország összes lakosainak számából, hanem a külön osztályzatok egyéneiből is állnak; miszerint feltevéen, hogy Magyarország lakosai 11 millióra, a sz. k. városoké pedig, Lencso Mihály geographiai, statisztikai, és genealogiai táblája szerint, 560 ezerre megy, ha levele ügy számolnók, hogy a maradványi 10440000 egyén választja a megyei képviselőket, akkor természetesen ez hoznók ki: ha 10,440000 egyén 49 megye képviselésével, azaz, országgyűlési szavazattal bír, akkor 560000 egyén csak kettővel bírhat. Igaz, hogy már számolásnál fogva is kedvezőbb lenne a sz. k. városok állása, mint most; de lassan, uraim! ne üljenek még diadalt. Hiszen e 10,440000 egyén nem mind választja a megyei képviselőket; mert vannak köztök nők, nem-nemesek, és zsidók, kik a választáshoz nem bocsátatnak Sőt mivel törvényes választók csupán a nemesek, annál fogva csak a nemesek összegét tehetni a számolás alapjául; minthogy pedig a nemesek száma 500000-re terjed, így fog állni számolásunk: 500000: 560000 = 49: x; miből következik, hogy ha 500000 egyén (nemesember) 49 országgyűlési szavazattal bír, akkor 560000 egyén (városi polgár) 54 illy szavazattal bírand.

De azt fogják talán mondani: a nemesi választó testülethez tartoznak a papok és tanítók is, kik összesen 240000-et tesznek. Jól van; de ez nem csökkentő számolásunkat, mert ezen esetben 52 szavazat marad a polgári testületnek. Nem gondolnám pedig, hogy a liberálisurak két szavazat miatt fukarkodnának; annál inkább nem, mivel a polgári választó testületben nemesek elemei is léteznek, melyek befolyásának ama két maradványi szavazatot tulajdoníthatni.

Legujabb.

April 7én Sir Robert Peel gabnabevitelitörvényjavaslata az alsóházban harmadszor olvastatván fel 229 szóval 90 ellen elfogadtatott. A felsőházban csak látszólagos ellenzés várható.

Martzius 26án költ királyi rendelet szerint Sardiniaiban minden bármi politikai vétések miatt elítélteknek teljes és általános bocsánat hirdettek, miszerint más országokba menekült politikai elítéltek bizvást térhetnek vissza Sardiniaiba, 's minden polgári jogaikba 's ez előtt elkobzott jószágaikba visszahelyeztetnek.

Vegyes közlések.

A hesszeni második kamrában aprilis 4dikén indítványozott Eckhardt miniseri-tanácsos egy vaspályát, Gieszenen át Darmstadtig, 's onnan a nagyhercegség déli határáig. — Mi meg vagyunk győződve, hogy az indítvány nem marad papiroson.

Malmaison vár Napoleon császár 's neje Josephine egykori nyárlakjok ismét eladatik.

A Bodon taván f. h. 10dikén, oly rendkívüli szélvész dühöngött, minőt több év óta nem tapasztaltak. Ugyanez napon a livornói kikötő-

ből egy svéd fregatot ragadott ki a szélvész a nyílt tengerre.

— Lengyelország azon reménye, hogy a vámvonal Oroszország felé egészen meg fog szüntetni, ismét enyészni kezd, minthogy az e tárgyban munkáló bizottság szokott lassúságától nem sokat várhatnak.

— Az 1836ban ujon alapított Sparta már 130 családot számlál, 's több díszes épületet.

— Május hónap első vasárnapján kezdődnek Zürichben az új választások, melyek következtében a nagytanács, 's a canton főhatósága egészen meg fog újítani.

— Egy angol lap szerint „Telegraf” gőzhajó szétpattant, 's 13 ember lőn e baleset áldozatává.

— Déli Franciaországban annyira csökkent a bor-eladás, hogy a bortermesztők kényszerítve látandják magokat az adót pénz helyett termékben lefizetni.

— Mondják, hogy a spanyol királyné férjeül, miután a francia udvar illy reményről már letett, vagy Don Francisco infantnak egy fia, vagy egy Coburg fog választatni.

Ö R.

Ó sophismák sophismája! kiáltozandak a liberalismus bajnokai, ellentétvén, hogy egész Magyarhonban csak 89000 polgár van, 's így a statisztikai számtannál fogva legfőlebb 9 országgyűlési szavazat jut a sz. k. városokra. Sőt, így halom őket okoskodni: ezen 89000 polgár nem mind választja a követeket, hanem azoknak csak némi része, t. i. a választott polgárság, melynek száma, ha mindegyik sz. k. városnak 100 választott-polgárt tulajdonítunk, 5400-at felül nem halad; következésképp ha 500000 nemes választót 49 országgyűlési szavazat illet, akkor 5400 polgári választót egy sem illethet. — Uraim! lassabban! Vajjon amaz 500000 nemes ember mind választja-e a követeket? vajjon nem gép-mű-e a nemesi testület legnagyobb része, melyet az értelmesség tagjai kényők szerint ide is oda is forgathatnak? vajjon e gépi csoport értelmessége választja-e a követeket, vagy pedig a bor és pálinka? És ha a liberális urak azt vitatják minduntalan, hogy vox populi, vox Dei, vajjon oly istentelenek-e, hogy ama vallástalan gondolatra vetemüljenek, miszerint Isten a bor és pálinkamámorba merült népcsoport által nyilatkoztatja ki mennyei szavát? 'S nincsenek-e különféle pártu részeg csoportok, melyek ellenkező célok kiküzdésére eszközökül használtatnak? 's illy ellenmondások tömkelege lehetne az isteni akarat nyilatkozványa? 's végre vajjon egyaránt érvényesnek tartják-e az értelmesség megfontolását, és az ittas tudatlanság zajgásait? Ezt bizonyosan nem tartják 's nem hiszik, nem süthetvén az aljasodás bélyegét az értelmesség méltóságára.

Ha tehát az 500000 nemesember közül csak az értelmesség embereinek, kik a gépi csoportot eszközül használják, tulajdonítandó a követválasztások igazságszerinti eredménye, szükséges kipuhatolni azok számát, kik értelmességgel tetteleg felruházttatvák. Ez pedig így történhetik:

Minden vármegyében három pártot képzelhetni, királyit, mérsékelt 's ellenzékét. 'S mivel hazánkban az értelmesség nem igen buján terem, nagyon bőkezűek leszünk, ha mindegyik pártnak 100 értelmes embert tulajdonítunk, kik a többinek irányt, 's nyilatkozványi nyelvet adnak. Hogy ez így van, tanúsítják a megyegyűlések, melyeken több, mint 300 kebelbeli ember nehezen él értelmessége gyakorlatával. Tehát Magyarhon 49 megyéje 14700 értelmességi elemmel bír; melyhez csatolván a papok és tanítók 24000 főnyi számát, leend az összes választó nemes testület száma 38700.

E számot statisztikai számtanunk alapjául feltevéen, igaz ugyan, hogy ha 38700 egyént (valódi nemesi választókat) 49 országgyűlési szavazat illet, akkor 5400 egyént (választott-polgárokat) csak 6 illy szavazat illethet. De, nincsen-e befolyása a többi polgárnak is a követválasztásra? vajjon a többi közpolgár is oly értelmesség nélküli tömeg, mint vármegyékben a bor- és pálinkától kábított fenérített nemesek? nem tudjuk-e tapasztalásból, hogy vannak a választott polgárok közt olyanok

is, kik a közpolgárokkal tartván, nem a tanács, hanem a polgárság akaratát követik, nem törődvén a tanácsnak ellenök nehezitelésével? Igen, vannak 's ismerem oly választott polgárokat, kik tanács tagjaivá lenni vonakodtak, csak hogy ne látassanak elhagyni a polgári ügy védelmét. A közpolgárok nem tartozhatnak tehát azonogy osztály alá az értelmesség nélküli nemes népcsoporttal, meg nem tagadhatván tőlök értelmességi működéseket, melylyel a követválasztáshoz közvetve járulnak. Ennélfogva ha mindegyik sz. k. városban csak egy választott polgárt gondolunk, ki a közügy szentségét szíven viselvén, közpolgártársai véleményének közlőjévé lesz, 's ha mindegyik városban értelmességgel felruházott tíz polgárt veszünk csak, kik ama választott-polgárra véleményök szerinti hatást gyakorolnak; természetes: hogy a választás nem úgy üt ki, mintha e közpolgárok hozzájárulta nélkül kiütendne; tehát a választó-polgári testület értelmességének elemei már nem 100ból állandnak; következésképp egész Magyarhonnak választó polgári testülete nem teend 5400-at, hanem tíz általi sokszorozással többet, azaz, 54000-et. Minek következtében, ha 38700 egyénre 49 országgyűlési szavazat esik; természetes, hogy 54000 egyénre (sz. k. városi választókra) 68 illy szavazatnak kell esnie. Ha pedig azt mondaná valaki, hogy nem mindegyik sz. k. városban van 100 választott polgár, hanem némelyikben csak 60, akkor középszámnak vehetjük a 80t; 's így egész Magyarhon választott-polgárainak száma lenne 4320, mely az előbbieket szerint tízzel sokszoroztatva adand 43200-at miből következnek, hogy ha 38000 nemesi választót 49 szavazat illet, akkor 43200 polgári választót 54 országgyűlési szavazat illetend.

Igy visszavezetvén a sz. k. városok országgyűlési szavazatjogának kérdése a statisztikai számtanra, 's a politica kifejlések jelentékeny factorára, t. i. az értelmességre, mely a liberalismus avatottainak okoskodványiban oly nagy szerepet játszik; világos, hogy az ezen két elemen alapuló igazságnál fogva a sz. k. városok még több országgyűlési szavazatra jogosítvók, mint maga a nemesi testület. Ha tehát a liberalismus emberei valóban mindenkinek a magáét megadni akarják, ne huzzák e kérdést mystificációk tömkelegébe, melyek az igazságot oly körülményektől feltételezik, míg azt sem igazságosabbá, sem igazságtalanná nem alakíthatják. Ne törekedjenek előbb az ápoló meleget izzóüzzé változtatni, a városokat vármegyékkel asszimilálni, mert ez nem egyenes út; ez nem az igazság kiszolgáltatásának modora.

De azt fogják talán ellentetni a liberális urak, hogy a németek és polgárok nem jöhetnek számolásba mint egyenlő elemek, mert mindegyik sz. k. város csak egy nemes embert ér, következésképp mind az 54 sz. k. város összesen csak 54 egyénből állható választói testületet képezhet; 's így ha 38700 nemesi választóra 49 országgyűlési szavazat jön, 54 polgári választókra egy sem jöhet.

(Folytatatik.)

Az, Aifö

Mondja „A ban mint mennyi tő b b jegyő k ö k van”

Csak

annak, hogy ragadni, vagy is szerzett v fonakságot általa is felh

fekvő vagyor száz ezerrel.

ra ismét 100

100 ezerrel,

tehát X is t

ken felül lád

értéke (hypot

's készpénzb

pothecái, zá

nek); tartoz

„Adárn

és ő mégis

(de nem szót

értékért,

nek, tehát t

esatani). Mih

déket megtü

Adár tehát r

Ba

1) 12440.

Oppenheim

30kára, perü

hírtétel vé

Ba

1) 12702.

Antal és hí

1842. évi n

ügyvéd, tön

— közhírre

Ba

1) 12706.

izraelita hit

gondnokká

tiszti ügyés

sz. György

Ba

1) 13076.

beli kereske

's perügylő

tés végett n

Ba

1) 13078.

zsébet hités

vén ki, 's t

hites ügyvé

György hó

Ba

2) 12442.

csődületéne

Muzsik Józ

nevezetvéne

évben.

Ba

2) 12708.

toni kereske

következtél

ítatik. Kö

Ba

3) 8695.

detés végt

csődületéne

József hités

Ba

2) 12441.

hírdetés ve

kereskedő

Császár István elleni csódpér.

(Határnap Nagybánya június 4ke 1842.)

1) 13254. 1842. Szabad k. Nagybánya városa tanácsa jelentése következtében közhírrététel végett megíratik, hogy Császár István értékében megbukott esziamiamester záros tömege ellen csódpérrel rendeltetett, 's a hitelezők megjelenésére f. é. június 4ik napja határidőül tüzetett ki azzal, hogy perügylővé Tornay István tisztí ügyész, ideigleni tömeggondnokká pedig Legény Zsigmond tanácsnok rendeltetett. Költ sz. György hó 5dik napján 1842. évben. 3)

Limberger József elleni csódpér

(Határnap Pest június 13ka 1842.)

1) 12747. 1842. Pest vármegye törvényszékének jelentése szerint Limberger Józsefnek ugyanazon megyében levő tömege ellen csódpérrel rendeltetett, a hitelezők megjelenésére határnapul f. é. június 13ka tüzetett ki, 's ideigleni tömeggondnokká Körmendy József, perügylővé pedig Barabás Dániel ügyvédek nevezetvén, ugyanez kihirdetés végett megíratik. Költ sz. György hó 5dik napján 1842. évben. 3)

Eggenberger József és fia
pesti könyvárusok bizományában épen most hagyta el a sajtót:
A FIUMEI KIKÖTŐ.
(Adalékul kereskedésünk jelene 's jövője ismertetéséhez.)
Irta
Császár Ferencz.
Egy, a Fiumében tervezett kikötőt ábrázoló könyomattal.
Tartalom:
Előszó
I. Közlekedés és kikötő.
II. Kereskedelmi fiókbank Fiumében.
III. Vámszövetségi eszmék, tekintettel Fiumére
(Ára 50 kr. p. p.)

1) Wagner József műárusnál
(gr. Teleki-házban a servita-téren) legújabban következő igen jól talált arczképek jelentek meg:
Ő cs. k. Fenségök István főhg és Hermina főhgasszonyé, elsőbb természet után, másik Einsle után Eybl F. által kőre rajzolva, 's litographirozva, **Majláth György** ő excell., **Batthyány Lajos gr.**, **Andrássy György** grófé, mind Eybl F. által természet után rajzolva és Leykum A.-nal Bécsben lenyomatva.
És **Dessewffy Aurel** gróf arczképe természet után Barabástól kőre rajzolva. (Mellynek tiszta jövedelme a pesti gyermekkórház javára van rendelve.)
Aruk fejér papíron 1 fr. 20 — chinain 1 fr. 40 kr.
Ugyanott következő legújabb zeneműdarabok kaphatók:
Quartett két Violin, Viola és Violoncellóra Rosti Albert urnak ajánlva Jankovics Antaltól, ára 1 fr. 12 kr.
Szerelenvagy, magyar, zongorára Eybl F. urnak ajánlva Paulovics Laszlótól, ára 15 kr.
Sátán-quadrill Musard-tól zongorára, ára 15 kr. 3)

1) T. ns Pestmegyében keblezett Izsák mezőváros határában t. Csernyus György tbíró urtól bírói fogtalás alá vett 48 hold szántóföldnek, és 41 hold kaszáló rétnek, 's szükség esetében többnek is az 1836: 15. t. ez. értelmében árverés után leendő eladása határnapul f. évi május 17dik napja tüzetett ki. Mely napon, hogy délelőtti 9 órakor a megvenni szándékozók megjelenhessenek, ezennel közhírré tételik. Költ Pesten aprílis 15. napján 1842. **Dubraviczky Simon** t. Pestmegyei első alispán, mint végrehajtó bíró.

Erdei telkek eladása.
1) Szabad k. Buda főváros Tanácsa részéről ezennel közhírré tételik: hogy az ugynevezett „Schöner Schüllerin“ alól létező 74 hold erdei telkek, részenkint 6 holdakra osztva, a helyszínen tartandó nyilvános árverés után, különös kedvező feltételek mellett, f. e. május 19kén a többet ígérőnek el fognak adatni; mire nézve a venni kívánók fen kített napon, és helyen az említett árverésre reggeli 9 órára ezennel meghívattak. A feltételek pedig Buda kir. főváros számvédehivatalában előre is megtekinthetők. 3)

Csódpér.
1) A nagyméltóságú magy. kir. Helytartótanács kegyes rendelése következtében ezennel közhírré tételik: hogy a pesti királyi tudományos Egyetemenél néhai Vass László apát, kanonok és nyilvános királyi tanító ur balála által megürült egyházi történet tanítószeke betöltése végett, ugyanazon Egyetem theologiai kara előtt tartandó csódpérrel határnapja folyó évi július 13kára van kitézve. Költ Pesten aprílis 14kén. 1842. **Szoblató Palma Elek**, a pesti kir. tud. Egyetem jegyzője. 3)

Loárverés.
2) Előbbi hirdetmény folytában pótlólag közhírré tételik: hogy f. e. május 9én délelőtti 11 órakor Bécsben herczeg Schwarzenberg nyári palotája udvarában Rennweg mellett, több renabeli paripán, kocsis- és vadász-ló gróf Sándor meneséből nyilvános árverés után a többet ígérőknek készpénzbeli fizetésért pengó pénzben el fognak adatni. Az ár-

verés alá bocsátandó lovak ugyanott helyben május 6 's 8ik napjain délelőtti 10 óratól délutáni 3 óráig megszemlélhetők. 3)

Hirdetés.
2) Szabad kir. Kassa városa részéről közhírré tételik, hogy a következő sz. kir. Kassa városához tartozó k. jövedelmek, jelesen az arany csillag cím alatti bolt, Sz. István és Kassa-Ujfalu helységeben létező koresmák, Hámori és Pukánczi esárdák, 's Bélai vendéglőadó-Garadnai malom, 's némely Hámor helységében találkozó szántóföldek 's rétek, nemkülönb 18 kistalusi malomok f. e. május 11 's 12dik napjain nyilvános árverés után a többet ígérőknek f. e. nov. 1től számított három egymástáni évre haszonbérbe fognak adatni. — A bérleni szándékozók a szükséges bánatpénzzel ellátva a fent kített napokon 's sz. kir. Kassa városaházánál megjelenni ezennel hivatalosok, a szerződési feltételek előlegesen a sz. k. Kassa városa számvédehivatalánál naponkint megtekinthetők. 3)

Hirdetmény.
2) A ngyu magy. kir. udvari Kamara jóváhagyásából közhírré tételik, hogy az unghvári királyi uradalomhoz tartozó, nevezetesen: Czigányócz helységében ugyanazon neví fűrdő és koresma. — Palló, Petrótz, Radvántz, Egerfa, Lubnya, Szolga, Vulsinka helységeiben a koresmáltatás és pálinkafőzés, ugy a bor- és pálinkamérés haszna, ahoz tartozó épületekkel 's pálinka-házakkal, nemkülönb mezei gazdasági állományokkal, a darózi husvágásjogával, és Nagy-Berezna m. városában tartatni szokott országos vásáron jövedelmével f. évi július 26ik napján Unghváron az uradalmi igazgatóság hivataloszájában tartandó árverés után a többet ígérőknek 3 egymást követő évre haszonbérbe adatni, a fenirt napra és helyre elég bánatpénzzel 's más az uradalmat biztosító hátorsággal felkészülve ezennel meghívattak. 3)

Hirdetmény.
3) Sz. k. Zombor városa részéről közhírré tételik: hogy a követk. sz. k. Zombor városához tartozó haszonvételek, u-

3) Pápa mezővárosában a somlyó-vásárhelyi alapítványi uradalomhoz tartozó ugynevezett eszázari majornál lévő magtárban f. évi május 9kén délelőtti órákban 295 pozs. mérő rozs — 429 pozs. m. árpa — 26 pozs. mérő kukoricza, és 10 pozs. mérő köles árverés után el fognak adatni, azon megjegyzéssel: hogy, ha ezen gabonafajokért a legjobb piaci ár megígértetik, azok készpénzfizetés mellett mindjárt, ellenkező esetben pedig csak a fensőbb helybenhagyás megérkezéttel adatnak által. 3)

3) 12202. 1842. A Theresianum nevet viselő cs. kir. bécsi akademiában folyó iskolai év végével Rajner Pál kiléptével a magyar nemes ifjak számára egy n. e. v. endék hely megürendvén, annak mindelelőbb eszközöndő közhírrétételére e szerkesztőség felsőbbi kegyes meghagyásból azon megjegyzéssel utasítatik: hogy a folyamodni kívánókat a szükséges oklevelekkel ellátandó, 's azon nyilatkozást, miszerint kisebb költségek fedezésére az érintett létezt pénztárába évenkint 200 pfo forintot fizetni késznek, világos érdeklendő kérelemleveleiknek f. 1842. évi június első jeig a nagyméltóságú magy. kir. Helytartótanácsnak benyújtására értesíteni ügyeskedjék. — Kelt a nméltóságú királyi magy. Helytartótanács kiadó-hivatala által Budán aprílis 10én 1842. 3)

Nevelő kerestetik.
3) Szekesfejervárott egy ujdun-alapított 's folyó évben megnyitandó fensőbb nőnevelői intézetbe kerestetik egy nevelő-

Gabonaár váltó garasokban.

	Tisztahajza	Közteszer.	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza	Köles
Pesten 1842. apr. 19én (pesti mérő)	215—240	160	136—150	104—110	75—81	130—140	—
Szegeden april. 9k. (pozs. mérő)	120—130	110	—	—	65	—	—
Baján — 2án —	120—133	103—110	—	—	70	43—45	—
Komáromban — 9k. —	144—156	123—140	100—102	75—78	52—54	—	—
Mosonyban — 14k. —	137—176	100—120	94—102	76—80	50—55	91—102	—
Nagy-szombatban — 5k. —	140—156	—	84—90	70—73	48—52	80—85	—
Pozsonyban — 8k. —	152—165	—	90—99	77—82	56—60	—	—
Besztereczbányán — 9k. —	135—152	—	100—110	100—105	45—55	—	—
Uj-Bécsén — 8k. —	120—140	—	—	60—65	50—55	90—100	—
Miskolczon — 13k. —	135—140	100—110	95—100	90—95	42—50	82—90	—
Győrött — 5k. —	145—165	—	84—90	70—73	48—52	80—85	—
Temesvárott — 1j. —	120—137	—	—	—	—	—	—
Pécsen — 2k. —	135—140	115—120	—	—	—	—	—
Bécsben — 2k. —	190—205	—	96—108	85—91	75—86	—	—

Pénzkelet.

Bécs, april. 13án 1842

	p. pénzben.
5 pcent statuskötelezv. középára	107 1/2 ft.
4 pcent " " " "	—
3 pcent " " " "	—90 1/2 ft.
1834ki statuskölesön (500 frt)	—
1830ki " " (250 frt)	— 277 1/2
1839ki " " (50 frt)	—
Bécsi statusbank-kötelezv. 2 1/2 pcent	—
" " " " 2 pcent	—
Bankrészevények darabja	—

Dunaviz-állás,
April. 19kén. Regg. 7' 6" 0" 0 főlött.

Szerkeszti Jablanczy Ignác. — Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utca 453.